

Ntum wi Ndzoŋni wə wi kə kəm
Jisəs si
Mak
nɪ Nyaka
Gia yə yi kə i Kiŋwakti ki Mak
kələ mə

Mak nɪ chiŋniki nəmki bəh Bitə bəh Bəəl bəh Banabas. Yi chusiki a gia yə wi nɪ kiəkə kəm Jisəs a nɪ lani Bitə wi yeiŋ. Ntum wi ndzoŋni wələ Mak nɪ nyaka chusiki a Jisəs kə mi wə wi nɪ fəki nəm wi Nyə chu kaŋa ŋga i dzaka gia yi nŋm asi wi dzaka. Wi nɪ chusiki ŋga bi num i nlani wə bəh i bwiliki bəchinda bə ŋkpeli bəh i dalinyaki chu bi bəni. Jisəs nɪ bəŋki gwu yi a ŋgain kə mi wə yeli wi kə Wainmi, wi dzə nya gwu yi i yelih bəni i ŋgəkə wə (10:45). Yeli wələ a Wainmi kə wə wi kə i kiŋwakti ki Daniəl wə 7:3-14.

Mak nɪ du nyaka a kəm gia yə Jisəs nɪ fəki tsə yə wi nɪ laniki. Yein dzəh yə bə gaa kiŋwakti kələ yein
Kifwu ki gia kə ki kə i Kiŋwakti kələ mə

1:1-13 Ntum wi ndzoŋni kəm Jisəs

1:14–9:50 Nəm wi Jisəs i kimbu ki Galili wə

10:1-52 Jisəs nyə i Galili ka tsə i Jelusalem

11:1–15:47 Shi yi gəksini yi Jisəs i kəmsi tsə i Jelusalem bəh i kintəŋ ki Jelusalem wə bəh i kaasi bəh kpi yi

16:1-8 Jisəs dza i kpi wə

16:9-20 Asi Jisəs nɪ chusi gwu yi, bəh asi wi nɪ dza i kpi wə bəh asi wi nɪ yaka i bein

*Ntum wə Jɔn Njulibəkə nɪ fukuki
(Matiə 3:1-12; Luk 3:1-18; Jɔn 1:19-28)*

¹ Fa kə ntum wi ndzəŋni kəm Jisəs Klistus Waiŋ Nyə.

² Ntum wiwə nɪ yisi asi Isaya mi wi ntum wi Nyə nɪ nyaka a Nyə dzakaki a,
“Wəkəli, mih ni chinɪsi lə mi wuŋ wi ntum i wə
nshiŋ,
ma wi tsə keiŋsi dzəh ya.

³ Ja yi mi wiliki i chwa a bə keiŋsi dzəh yi Bah,
bə lúmsi yi a yi nùm chəŋ.”

⁴ Ayakadəiŋ, mi widəkə bə nɪ bəəŋki a Jɔn Njulibəkə nɪ nyə tsə i chwa, ka fukuki i bəni a bə kwûni shóm yibə, ma ŋgaiŋ juli bə i bəkə ka Nyə bi dalinya chu bibə.

⁵ Bəni nɪ bukuki i bimbū bi tumi bi Judea wə bichi bəh i kwili wi Jelusaləm wə wichi tsə i wi, də kəm bə chu bibə, wi ka juliki bə i Bəkə yi Jədan mə.

⁶ Jɔn nɪ ləkəki bəmbuŋ num bə keiŋsi bəh kiluli ki nyam yidəkə yə bə bəəŋki a kamel, wi kaŋa bəh chinɪnih num bə keiŋsi bəh dzu yi nyam, wi nɪ dziki a chúmi bəh nyu yi chwa.

⁷ Jɔn nɪ lakaki a, “Mi widəkə dzəkə lə i mih jum wi tsə mih, mih kpəiŋniki kə na i ŋgwuŋ shi i kuku i baayi bələba bu.

⁸ Mih juliki mbəiŋ num i bəkə, yakadəiŋ, wi ni juliki mbəiŋ num i Kiŋ'waka ki Baiŋni wə.”

*Asi bə nɪ juli Jisəs i bəkə bəh si Satan nɪ məmsi wi
(Matiə 3:13-4:11; Luk 3:21-22; 4:1-13)*

⁹ A nɪ kə i kaŋ yə wə, Jisəs nyə i Nasali i kimbu ki tumi ki Galili wə, dzə a Jɔn juli ŋgaiŋ i Bəkə yi Jədan mə.

¹⁰ Asi Jisəs nĩ bukuki dzəki i bəkə yakadəiŋ, wi yeiŋ bəəli wəli gwu, Kiŋ'waka ki Baiŋni shi dzə i gwu yi wə ka kimbumi.

¹¹ Ja dzaka i beŋ a, “Wə kə Waiŋ wuŋ wi shəm, mih wəkəki lə ndzəŋni kəm wə nalə.”

¹² Akisəkə Kiŋ'waka ki Baiŋni ka fə Jisəs tsə ka nəki i chwa.

¹³ Wi nĩ kə feiŋ i kaŋ wə mbaŋnyani, ŋkpeli məmisi wi. Wi nĩ kə feiŋ yakadəiŋ bəh nyám yi chwa, ayaka bəchinda bə Nyə dzə ka tseiŋki wi.

*Jisəs bəəŋ bəni bəna a bə nūmki bwa bu bə mbaŋ
(Matiə 4:12-22; Luk 4:14-15; 5:1-11)*

¹⁴ Bə dza kwa Jən ka jiə i juŋ yi nsəŋ mə. Si yəmaka nĩ tsə, Jisəs nyə dzə i Galili, ka fukuki ntum wi ndzəŋni wi Nyə feiŋ.

¹⁵ Wi nĩ fukuki, dzaka a, “Jəbi dzə kpəiŋ lə, wə ŋkuŋ bi Nyə si num a kaŋ. Mbeŋ kwūni shəm yimbeŋ, ma mbeŋ būm ntum wi ndzəŋni wələ.”

¹⁶ Jisəs bi nyə ka nyaniki tsəki i kinchwə kimbun ki Galili kpəŋ, ka yeiŋ Samən bəh waiŋnih wi Andulu tum gbi i bəkə, kəm bə nĩ kə bəni bə kwani bwəkə.

¹⁷ Jisəs dzaka i bə a, “Mbeŋ bīəli mih ma mih ni fə mbeŋ numki bəni bə bə kwaki num lə bəni.”

¹⁸ Akisəkə, bə ka bee gi yibə, ka biəliki wi.

¹⁹ Jisəs kini tsə i ninshiŋ, yeiŋ Jəm bəh waiŋnih wi Jən, bə bə nĩ kə bwa bə Sebide, bə num i ŋgwuki mə kwə gi yibə.

²⁰ Jisəs ka bəəŋ tə bə akisəkə. Bə bee ba wibə Sebide i ŋgwuki mə bəh bəni bə bə nĩ dzə a bəh bə nəmki, ka biəli wi.

*Jisəs bwili kiŋ'waka kichu i mi mə
(Luk 4:31-37)*

²¹ Bə bəh Jisəs nyə tsə i kwili wi Kafanaum wə. Aka dzə num i chəkə bimbam wə, Jisəs tsə liə i jun yi tsani mə akisəkə ka laniki bəni.

²² Bəni ka wəkəliki num lə bəh dzaka ki wəmnı i nłani wiwə wə, kəm wi nı laniki ka mi wə wi kaŋaki ŋga bi lanini. Wi nı laniki kə ka bəni bə bə laniki bənchi bə Nyə si lani.

²³ A jəbi wiwə wə, mi widəkə nyə dzə num i jun yi tsani yiwə mə, a num mi wi kaŋa kiŋ'waka kichu i gwu yi mə.

²⁴ Si wi liə feiŋ, ka wam a, “Jisəs wi Nasali, wə nəŋki nə i buku wə a? Wə dzə i kaasi buku a? Mih kiəki lə wə. Akə wə mi wi baiŋni wə wi nyə i Nyə wə.”

²⁵ Jisəs kaŋyi kiŋ'waka kichu kiwə, dzaka a, “Kpıchumi məŋ, bŋku i mi wələ mə.”

²⁶ Kiŋ'waka kiwə ka fə wi gbə i kuku ka jwəki, ki wam bəh ŋga, ka buku i gwu yi mə.

²⁷ Bəni bəchi yeiŋ yakadəiŋ, dzaka wəm bə, ayaka bə ka dzakayiki a bə bə bikəyi a, “Yələ kə yi naiŋ lə a? Akə nłani wimfiŋ widəkə a bəh ŋga yeiŋ na? Mi wələ kaŋaki ŋga i kaŋyi biŋ'waka bichu bi wəkə i wi.”

²⁸ Akisəkə, ntum wiwə kəm Jisəs waŋ tsə i bidi bichi wə i kimbu ki Galili wə.

*Jisəs chuku bəni bə jweiŋ bəduli
(Matıə 8:14-17; Luk 4:38-41)*

²⁹ Akisəkə Jisəs buku i jun yi tsani yiwə mə, ka tsə i jun yi Samən bəh Andulu wə, Jəm bəh Jən num bəh bə.

30 A nĩ kə nih kpə Samən nə i nanbein, gwu yi yakani yiləkəli yaka wi. Asi Jisəs liə i yein dzu, bə ka fuku i wi kəm kpaŋa wiwə.

31 Jisəs tsə i nan kə wi nĩ nəki yein, kaŋa wi i tsein wə, dzasi wi i bein. Ayaka jwein yi yakani yiləkəli yiwə ka bee wi, wi dza bein, tsein fiŋ bə dzi.

32 A dzə num i fijəbi i chəkə biwə wə asi wəŋ ni shiki tsəki i liə, bə ka dzəki bəh bəni bəchi bə bə nĩ gwəin ki bəh bəni bə bəchinda bə ŋkpeli nĩ njiŋsiki bə i Jisəs.

33 Kwili wiwə wichi juŋni i fifiəŋə.

34 Wi chuku bəni bəduli bə bə nĩ kaŋaki jwein chi chi, chu bwili bəchinda bə ŋkpeli i bəni bədəkə bəduli wə. Wi nĩ bwiliki, wi chu bum kə a bəchinda bəwə dzaka gia yidəkə, kəm bə ni kiəkə lə mi wə wi kə wi.

*Jisəs fuku gia yi Nyə i Galili wichi
(Luk 4:42-44)*

35 A bi dzə num na kinchəŋəchəŋə, Jisəs dza bein, buku tsə i di bidəkə wə wi mbəŋ ka tsaki.

36 Samən bəh bəni bə bəh bə nĩ kə, baan i jum wə ka buku tsə ka nənki wi.

37 Bə yein wi, dzaka i wi a, “Bəni bəchi baan ka nənki wə.”

38 Jisəs chukuli mfiŋ i bə a, “Bukumbəin dāŋ tsə i bidi bidəkə wə ka mih kələ i fuku tə gia yi Nyə fein. Akə gia yə mih dzə kəm yi.”

39 Ayaka wi ka nyaniki i bimbu bi Galili wə bichi fuku gia yi Nyə i juŋ yi tsani yibə wə, bwili bəchinda bə ŋkpeli i bəni wə.

*Jisəs chuku mi wi gwəin bəh jwein yi kumyini
(Matio 8:1-4; Luk 5:12-16)*

⁴⁰ Mi widəkə wi nĩ gweĩŋki bəh jweĩŋ yi kumyini nyə dzə tum binyu i Jisəs nshĩŋ, tsa wi dzaka a, “Wə kabə kəŋki wə fê mih bāĩŋki.”

⁴¹ Ayaka nshēĩŋ kwa Jisəs, wi nani tsə tseĩŋ kəm wi, dzaka i wi a, “Mih kəŋki lə, bənih, ma wə bāĩŋki.”

⁴² Akisəkə, jweĩŋ yi kumyini yiwə ka bee wi, wi bənih ka bāĩŋki.

⁴³ Jisəs ka dzaka a wi tsəki, ka lansi kiŋ i wi,

⁴⁴ dzaka a, “Kiə wə ki fuku kə gia yiwə i mi widəkə. Ayaka, tsə chūsi gwu ya i tii mfə gia, ma wə nyā kinya kə Muses nĩ dzaka a mi kaŋaki i nyā i chusi i bəni a wi bənih lə i jweĩŋ yi kumyini wə ka bāĩŋki.”

⁴⁵ Si Jisəs kiŋ yakadəĩŋ, mi wiwə ka buku tsə yisi i fukuki tsəki gia yiwə. Ayaka kwili wiwə ka waŋ tsə i bidi bichi wə, yi fə Jisəs na chu liə nyani i kintəŋ ki tumi wə. Wi ka baan a numki i chwa, bəni nyə dzə i bidi di wə, dzə yeĩŋ wi.

2

Jisəs chuku mi num wi kpi wa wimu

(Matio 9:1-8; Luk 5:17-26)

¹ Asi kaŋ yidəkə ni tsə, Jisəs fiəni tsə i Kafanaum. Bəni wəkə a wi si num lə i dzu,

² bə ka juŋniki dzəki i feĩŋ bəduli, dzəh nĩ kəkə feĩŋ ka mi təm gwu na bəh i dzaka kifəŋə wə. Wi ka bə fuku gia yi Nyə i bə.

³ Bəni bədəkə bənaa ka dzəki bəh mi widəkə i wi num bə buŋ wi i kimbuŋ wə, num wi kpi wa wimu.

⁴ Yi gaka bə i liə tsə bəh wi i Jisəs wə kəm bəni ni faaŋniki lə nalə. Bə ka yaka num i fwu wi juŋ beĩŋ, tə kiyəə i di biə Jisəs nĩ num. Si bə tə yakadəĩŋ, ka shisi mi wiwə i kimbuŋ kə wi nĩ nəki yeĩŋ wə.

⁵ Jisəs yeiŋ si bə jiə shəm i wi wə, wi ka dzaka i mi wə wi nŋ kə num wi kpi wa wimu a, “Nseiŋ wuŋ, mih dalinya lə chu bia.”

⁶ Bəni bədəkə bə bə nŋ laniki bənchi bə Nyə bə num feiŋ ka wəkə yaka, ka shwiŋyiki i shəm yiə wə, bikə a,

⁷ “Mi wələ dzakaki dəiŋ lə a? Wi dzəki di bi Nyə. Akə ndə wə wi kə i dalinya chu a kəbi a Nyə shəŋ a?”

⁸ Jisəs ka kiə i shəm yi wə gia yə bə ni kwakaki, ka bikə i bə a, “Mbeiŋ biələ biŋkwaka kaŋaki i shəm yimbeiŋ wə lə kəm nə a?”

⁹ Yə yi bəniki i dzaka i mi wələ kə yi naiŋ a? I dzaka a mih dalinya lə chu bi, ma a wi dzə kimbuŋ ki wi tsəki a?

¹⁰ Ayakalə, mih nəŋki i fə a mbeiŋ kiə a mi wə yeli wi kə Waiŋmi kaŋaki lə ŋga i fa kuku i dalinya chu.” Ayaka wi ka dzaka i mi wə wi nŋ kpi wa wimu a,

¹¹ “Mih dzakaki i wə, dzə beiŋ wə dzə kimbuŋ ka wə tsə i wə dzu.”

¹² Wi dza beiŋ, ka dzə kimbuŋ ki ka buku, bəni bəchi tseiŋ wi. Ayaka bə tseiŋ lə, dzaka wəm bə, bə ka tumki bikum bi Nyə, dzaka a, “Buku keiŋki ki yeiŋ kə gia yidəkə ka yələ.”

*Jisəs bəəŋ Lewi a wi nŋm waiŋ wi wimbanj
(Matıə 9:9-13; Luk 5:27-32)*

¹³ Jisəs chu nyə ka tsə kəmsi i kinchwə kimum kpəŋ, mbanj wi bəni dzə i wi kpəŋ, wi ka yisi i laniki bə.

¹⁴ Asi wi nŋ nyaniki tsəki, wi yeiŋ Lewi waiŋ Alfiyus, wi num i di bi bi nəm wə, wi kwa kiŋwakti. Jisəs ka dzaka i wi a, “Wə biəli mih.” Wi ka dza beiŋ ka biəli wi.

¹⁵ Jisəs bəh bwa bu bə mbanj ni tsə ka dziki i Ləwi dzu bəh bəni bə bə ni kwaki kiŋwakti bəh bəni bəchu bədəkə tə, kəm bəni ka bələ ni biəliki lə wi bəduli nalə.

¹⁶ Jəbi wə Bəfalasi bə bə ni laniki nnyaki bənchi bə Nyə yeiŋ si Jisəs dziki bəh bəni bəchu bəh bə bə ni kwaki kiŋwakti, ka bikə i bwa bu bə mbanj a, “Akə kəm nə wi dziki bəh bəni bə bə kwaki kiŋwakti bəh bəni bəchu bədəkə a?”

¹⁷ Jisəs wəkə si bə bikəki, ka dzaka i bə a, “Bəni bə bə gwəiŋki kə si nəŋ kə mi wi chukuni. Asi nəŋ num bə bə gwəiŋki. Mih ka dzə dəkə i bəŋ bəni bə bə kə chəŋ. Mih dzə i bəŋ num bəchu.”

*Kimbikə kəm bə mbam wi dzaka
(Matio 9:14-17; Luk 5:33-39)*

¹⁸ Yi dzə num a, bwa bə mbanj bə Jən Njulibəkə, bəh Bəfalasi ni bamki lə dzaka. Bəni bədəkə ka dzə bikə i Jisəs a, “Akə kəm nə wə bwa bə mbanj bə Jən, bəh bə Bəfalasi bamki dzaka, bwa ba bə mbanj bam kə a?”

¹⁹ Jisəs chukuli i bə a, “Bə kələ i laka bəni i dzini bi miŋkpaŋa wimfiaŋ wə, ma bə chu dzə bamki dzaka nyum miŋkpaŋa wiwə num feiŋ bəh bə a? Bə kəkə i bamki dzaka wi num bəh bə.

²⁰ Ayakalə, kaŋ dzəkə lə yə bə bi dzə bwili nyum miŋkpaŋa wiwə i bə, ma bə bi ka yisi i bamki dzaka i jəbi wiwə wə.

²¹ Mi kəkə i dzə kinchumni kimbuŋ kimfiaŋ, i kwəyi mbuŋ wikpu yeiŋ. Wi ka fə yakadəiŋ, ma kinchumni kimbuŋ kimfiaŋ kiwə ni taŋa kaasi mbuŋ wikpu wiwə, ma dzəŋə yiwə ni chu na yim-bum.

22 Mi kəkə i dzɔ tə mbih mimfianj i jiə i kinḡəə* ki mbih kikpu kə bə keiṅsi bəh dzu yi nyam. Wi ka fə yakadəiṅ, mbih mimfianj miwə ni biəṅə wəɔ kinḡəə kikpu kiwə, mbih miwə i kinḡəə kiwə wə ni laka kilələ. Yi kə a, bə kaṅaki i jiə mbih mimfianj num i kinḡəə kimfianj wə.”

Kimbikə kəm chəkə bimbam
(Matiə 12:1-8; Luk 6:1-5)

23 A nǐ kə i chəkə bimbam bidəkə wə, Jisəs bəh bwa bu bə mbanj ka nyaniki tsəki təliki i kikhə kigəṅ kidəkə wə. Bwa bu bə mbanj ka yisi i təiṅyiki kifwu kigəṅ fiksi dzi.

24 Bəfalasi yeiṅ yakadəiṅ, bikə i Jisəs a, “Yeiṅ na, akə kəm nə wə bwa ba bə mbanj fəki gia yə nchi ka bum dəkə a mi fəki i chəkə bimbam wə a?”

25 Jisəs bikə tə i bə a, “Mbeiṅ ka num fa dəkə i Kinḡwakti ki Nyə wə si dzəṅ nǐ wəɔki ṅkuṅ Dəbit bəh mbanj wi, wi fə a?”

26 A nǐ kə jəbi wə Abiata nǐ kə fwu i bətii mfə gia, Dəbit liə i juṅ yi Nyə mə wi dzə bləd wə bə nǐ baa jiə a akə wi Nyə, dzi chu nya tə mbanj wi yeiṅ, num a nǐ kə nchi bum kə a mi kələ i dzǐ bləd wiwə a kəbi a bətii mfə gia.”

27 Jisəs dzaka kaasi i bə a, “Nyə nǐ jiə chəkə bimbam kəm mi. Wi nǐ ka maa mi kəm chəkə bimbam.”

28 Ayakadəiṅ, mi wə yeli wi kə Waiṅmi kə Bah na bəh wi chəkə bi mbam.”

* 2:22 Kinḡəə ki mbih kə Bəju nǐ shiki keiṅsi bə dzu yi nyam.

3

Jisəs chuku tsein̄ yi mi si yi kpi (Matiə 12:9-14; Luk 6:6-11)

¹ Ayakadəiŋ, Jisəs n̄i chu tsə liə i jun̄ yi tsani wə. Mi widəkə num bəh tsein̄ yi kpili.

² Bəni bədəkə bə bə n̄i kə feiŋ bə n̄i nəŋki gia yə bə ki jiəki i wi fun̄, ka bwan̄ dzəkəh i gwu yi wə ka tsein̄ki a wi ni chuku lə mi wiwə i chəkə bimbam wə a.

³ Jisəs dzaka i mi wə tsein̄ yi n̄i kə yi kpi a, “Dzâ bein̄ wə dzê fa.”

⁴ Si wi dzə, Jisəs bikə i bəni a, “Gia yə nchi bumki a mi fê i chəkə bimbam wə kə yi nain̄ na? I fê gia yindzəŋni, ma yichu a? I bw̄li mi, ma i wô lə a?” Ayakalə, bə kpichumi məŋ.

⁵ Jisəs tsein̄ tali bə bəchi bəh tə wi bəkəli, gwu kpi wi kəm bə shəm yibə yichu. Wi dzaka i mi wə tsein̄ yi n̄i kə yi kpi a, “Nāni tsein̄ ya.” Wi nani yi kaa ka bənih.

⁶ Bəfalasi ka buku, tsə bəh mban̄ wi bəni bə N̄kun̄ Hələd i keiŋsi akisəkə si bə n̄i fə ka bə wə Jisəs.

Bəni dza i bimbu bichi dzə i Jisəs

⁷ Jisəs bəh bwa bu bə mban̄ ka nyə feiŋ tsə i kinchwə kimum ki Galili wə. Mban̄ wi bəni bəduli biəli wi. Bəni bədəkə n̄i nyəkə dzəkə i bimbu ki Galili wə bəh ki Judea wə.

⁸ Bədəkə n̄i nyə i Jelusalem, bədəkə nyə i kimbu ki Idumea wə, bədəkə nyə i kimbu ki Bəkə yimum yi Jədan wə i waka, bədəkə i bimbu bi Taya bəh Sidən wə. Mban̄ wiwə n̄i dzə yaka kəm bə n̄i wəkə gia yə wi n̄i fəki yichi.

⁹ Jisəs dza dzaka a bwa bu bə mbaŋ nəŋ keiŋsi jiə ŋgwuki ka wi liə yeiŋ kəm mbaŋ nǐ dzə kwu baŋ wi.

¹⁰ Wi nǐ dzaka yakadəiŋ kəm wi nǐ kə wi chuku lə bəni bəduli, ka bəni bə jwəiŋ ma dzəki kəmki wi.

¹¹ Bəni bə biŋ'waka bichu nǐ njiŋsiki bə nǐ yeiŋki Jisəs bə ka gbəyiki i wi nshiŋ wamyi dzaka a, “Wə kə Waiŋ Nyə.”

¹² Si bə wamyi yaka, Jisəs lansi kiŋ i bə a kiə bə ki fə kə a bəni kiə ŋgaiŋ.

Jisəs babwili bəni jwəfi ntsə bəfa i nǔmki bwa bu bə ntum

(Matiə 10:1-4; Luk 6:12-16)

¹³ Wi dza yaka tsə i ŋkwuŋ beiŋ, bəəŋ bəni bə wi nǐ nəŋki, bə dzə i wi.

¹⁴ Wi babwili bəni jwəfi ntsə bəfa, bəəŋ bə a bwa bu bə ntum,* ka bəh bə nǔmki, wi fāaŋki bə a bə nyāniki fūkuki gia yi Nyə,

¹⁵ chu kaŋa ŋga i bwiliki bəchinda bə ŋkpeli i bəni wə.†

¹⁶ Bəni bəwə nǐ kə: Samən, wə wi nǐ nya yeli wi widəkə a Bitə.

¹⁷ Jəm bəh waiŋnih wi Jən bə bə nǐ kə bwa bə Sebide, bə wi nǐ nya yeli i bə a “Bəanegəs” num a, “Bwa bə dzaŋ yi wamyini.”

¹⁸ Bədəkə nǐ kə Andulu, Filib, Batələmu, Matiə, Təməs, Jəm wə waiŋ Alfiyus, Tadeus, Samən wə wi nǐ kə mi wi mbaŋ wi dzələt,‡

* **3:14** Biŋwakti bikpu bidəkə kaŋaki kə ndzaka wələ a, “Bəəŋ bə a bwa bu bə ntum.” † **3:15** Biŋwakti bikpu bidəkə kə bi kpeiŋ fa a, “Bə chuku tə bəni bə jwəiŋ.” ‡ **3:18** Dzələt nǐ kə Bəju bə bə nǐ təbiki tumi, jwə i bwili bəni bəbə i ŋgəkə wə i kaŋ yi Lum wə.

19 bəh Judas Iskaliət wə wi nī nyani lə dzə taŋni Jisəs.

Bəni ka dzakaki a Belsebu ŋkuŋ wi bəchinda bə ŋkpeli kə i Jisəs mə

(Matiə 12:22-32; Luk 11:14-23; 12:10)

20 Jisəs nī nyə tsə i di biə wi nī nəkɪ, mbaŋ wi bəni chu juŋni feiŋ, bə bwa bu bə mbaŋ nəkɪ kaŋa kə na dzəh lə i dzi.

21 Jəbi wə chwəŋkijun ki nī wəkə, ka tsə i dzə wi kəm bəni nī dzaka a wi yuŋsiki lə.

22 Bəni bə bə nī laniki nnyaki bənchi bə Nyə bəh bə bə nī buku dzə i Jelusalem shi tsə feiŋ ka dzakaki a, “Belsebu kə i wi mə, wi bwiliki bəchinda bə ŋkpeli bələ num bəh ŋga bi ŋkuŋ wi bəchinda bəwə.”

23 Ayakadəiŋ, Jisəs bəəŋ bə, bikə i bə i ndi wə a, “Satan kə i fiəni bwili gwu yi i mi wə dəiŋ wə a?”

24 Tumi ka gaali dza ka jwəki a kiki, ki ni chu num kə.

25 Jun ka gaali, dza ka jwəki a yi yi, yi ni chu num kə.

26 Satan ka dza gaali bəh mbaŋ wi ka bə jwəki a bə bə, wi nī chu num kə, ayakalə yaka kiŋgəksi ki si tsə a ŋka wə.

27 Mbəiŋ kɪə a mi kəkə wə wi kə i liə jun yi mi wi ləkəli wə, i kə biəiŋ biə wi kəŋki i geiŋ nyə feiŋ, na ma wi yisi kaŋa mi wi ləkəli wiwə na ka wi kə biəiŋ biwə.

28 Mih fukuki ŋkəŋ i mbəiŋ a, Nyə kələ i dalinya gia yichu bəh ja yichu yichi yə bəni dzakaki kəm wi.

29 Ayakalə, na ndə wə wi dzaka ja yichu i fwu wi Kiŋ'waka ki Baiŋni wə, yi kə a Nyə bi dalinya kə wi, kəm wi fə chu bi kpamu.”

³⁰ Jisəs ni dzaka yaka kəm bəni bədəkə ni dzaka a kiŋ'waka ki jisi kələ i gwu yi wə.

*Nih Jisəs bəh bwa bə nih bə Jisəs
(Matio 12:46-50; Luk 8:19-21)*

³¹ Nih Jisəs bəh bwa bə nih bə Jisəs ka dzə, num i biŋ, faaŋ mi widəkə a wi bəəŋ wi.

³² A ni kə mbaŋ wi bəni num fiəli ka juŋni baŋ wi. Bə dzaka i wi a, “Nih wa bəh bwa bə nah kə i biŋ bikə wə.”

³³ Jisəs chukuli wi a, “Nih wuŋ bəh bwa bə nih bəŋ kə ndə?”

³⁴ Si wi bikə yaka ka tseiŋ bəni bə bə ni numyi fiəli wi, ka dzaka a, “Nih wuŋ bəh bwa bə nih bəŋ kə bələ.

³⁵ Mbəiŋ kɛki a, na ndə wə wi fəki gia yə Nyə nəŋki, kə wi wə wi kə waiŋnih wuŋ bəh jəmi yiŋ bəh nih wuŋ.”

4

*Ndi kəm mi wə wi ni muki ŋgəkə
(Matio 13:1-9; Luk 8:4-8)*

¹ Jisəs ka chu yisi i laniki bəni i kəmsi tsə i bəkə kpəŋ mbaŋ wi bəni ka juŋniki dzəki feiŋ lə məəəŋ. Wi ka nyə liə lə i ŋgwuki mə shinum yeiŋ i bəkə, mbaŋ wiwə ka numyi i bəkə kpəŋ i kpa.

² Wi ka laniki bə bəh gia yiduli i bəndi wə. Ayaka wi dza ti bə bəh ndi widəkə a,

³ “Mbəiŋ wəkəli, mi ni laa i tsə mu ŋgəkə.

⁴ Asi wi ni muki widəkə gbəyi i dzəh, minyəni dzə chumi dzi.

⁵ ŋgəkə widəkə gbəyi i di bi kitəh wə nshwaiŋ num kə feiŋ bindzəŋ. Wi ka kəmsi buku kəm nshwaiŋ ni kəkə feiŋ bindzəŋ.

⁶ Jɔbi wə wəŋ nɪ yisi i bainki, ka tweiŋ ŋgəkɔ wiwɔ wi kpiyi, kɔm gaan yiwɔ nɪ ka liə.

⁷ Ŋgəkɔ widəkɔ gbɔyi i bifaka wə. Bifaka biwɔ ka kɔ kwu ban ŋgəkɔ wiwɔ ka wi ma wum mintam.

⁸ Ayaka ŋgəkɔ widəkɔ gbɔyi num i nshwaiŋ yindzəŋni wə, ka buku yaka ka kɔɔ ka wum, tsə si bə nɪ mu, dzəkəh yi ŋgəkɔ yiwɔ wum dzəkəh mbanɲia, yidəkɔ dzəkəh mbanɲisɔ, yidəkɔ dzəkəh gbi.”

⁹ Si Jisɔs ti yaka ka kaasi a, “Mi wə wi kanaki bintuni i wəkɔ wi wɔkɔ.”

*Gia yə Jisɔs nɪ dzakaki num i bəndi wə
(Matiɔ 13:10-17; Luk 8:9-10)*

¹⁰ Jɔbi wə Jisɔs nɪ kɔ wi mbəŋ, bəni bədəkɔ bə bɔ nɪ kɔ bəh wi bəh bwa bu bə mbanɲ bə jwɔfi ntsɔ bəfa, bikə i wi kɔm ndi wiwɔ.

¹¹ Wi chukuli i bɔ a, “Akɔ i mbeiŋ Nyɔ kɔ wi fə lɔ a mbeiŋ kiə gia yə yi nyumiki i ŋkuŋ bi Nyɔ wə. Ayakalə, i bəni bədəkɔ kɔ gia yichi num a bəndi wə,

¹² ka bɔ nɪ tseiŋki, ayakalə yeiŋ kə, wəkɔli, wəkɔ kə. Asi məŋ yaka ma bɔ kwuni shóm yibɔ, Nyɔ dalinya chu bibɔ.”

*Gia yə ndi wə Jisɔs nɪ ti yi chusiki
(Matiɔ 13:18-23; Luk 8:11-15)*

¹³ Jisɔs dza bikə i bəni bə bɔ nɪ kɔ bəh wi a, “Yi kɔ a mbeiŋ ka kiə dəkə gia yə ndi wələ dzakaki a? A mbeiŋ ka baan maka mbeiŋ kiə ndi wələ, mbeiŋ ni kiə bəndi bədəkɔ dəiŋ la?”

¹⁴ Ŋgəkɔ wə mi wə nɪ muki kɔ gia yi Nyɔ.

¹⁵ Ŋgəkɔ wə wi nɪ gbɔyi i dzəh kɔ bəni bə bɔ wəkɔki gia yi Nyɔ, Satan dzə akisəkə bwili gia yiwɔ i shóm yibɔ wə.

16 Ngɔkɔ wə wi nɪ gbɔyi i di bi kitəh wə kɔ bəni bə bɔ wəkəkɪ gia yi Nyɔ, dzɔ akisəkə bəh kinsanli,

17 ayakalə, maka gaan yiwɔ nyani liə i shóm yibɔ wə. Yi mətɪ kə yeiŋ twesi, bəŋgəkə ka dzə, nabə a bəni bwan gvu i bɔ cheiŋ kəm gia yiwɔ, bɔ ka fiəni gbɔyi lɔ i jum wə akisəkə.

18 Ngɔkɔ wə wi nɪ gbɔyi i bifaka wə kɔ bəni bə bɔ wəkəkɪ gia yi Nyɔ,

19 Ayakalə, kifum ki mbi wələ bəh kiŋkəŋ ki mbum bəh kiŋkəŋ ki biəiŋ bidəkɔ dzə juŋni ban gia yiwɔ i shəm yibɔ wə yi laka kilɔlɔ.

20 Ngɔkɔ wə wi nɪ gbɔyi i nshwaiŋ yindzəŋni wə akɔ num bəni bə bɔ wəkəkɪ gia yi Nyɔ, bɔ dzɔ, ka tsəkɪ a ninshiŋ ninshiŋ, ka ŋgəkɔ wiwɔ wum dzəkəh mbanɕia, dzəkəh yidəkɔ mbanɕisɔ, dzəkəh yidəkɔ gbi.”

Ndi kəm naka ki baiŋsini

(Luk 8:16-18)

21 Jisɔs dza bikə a, “Mi si liə bəh naka ki baiŋsiki i dzu wi kwusi ban bəh kah, ma wi si jiə i kigasi wə a? Ma wi si liə tɔm num i di biə bə si tɔm naka ki baiŋsiki yeiŋ wə a?”

22 Mbeiŋ kɪəkɪ a gia yichi yə yi nɪ kɔ i nyumi wə kɔ yi bə bi chusiki i ndaiŋ wə, yə yi nɪ kɔ i nyumi nyumi wə, yichi bə bi chusiki yi i baiŋni wə.

23 Mi wə wi kanɕaki bintuni i wəkɔ, wi wəkɔ.”

24 Jisɔs chu dzaka a, “Mbeiŋ kabə wəkəlɪki gia yi Nyɔ mbeiŋ ka wəkəlɪki ndzəŋki, kəm dzəh yə mbeiŋ wəkəlɪki yeiŋ, kɔ ayaka si Nyɔ bi fəkə i mbeiŋ, wi bi fəkə na yi du tsə.

25 Mi wə wi kaŋaki fiɛŋ kə wi bə bi kpeɪŋsiki. Mi wə wi kaŋaki kə fiɛŋ kə na wi bə bi dzə bwili fi twesi fiə wi kaŋaki i wi.”

Ndi kəm ɲɔkə wə wi kəki

26 Jisəs chu dzaka a, “Nkunj bi Nyɔ kə aka ɲɔkə wə mi nɪ mu i khə.

27 Jɔbi wə asi num nchəkə wi ka nə, chəkə ka wəɔ wi dza. Num ɲɔkə wiwə si buku ka kəɔki, wi chu kəbi i kiə a ɲɔkə wiwə fə dəiŋ ka wi kəki a,

28 nshwaiŋ si fə wi ka kəki. Wi dza yisi i nyaki binchaiŋki, wi ka wum tum dzəkəh yeiŋ.

29 Jɔbi wə ɲɔkə wiwə biəŋ, wi ka ni dzə fiŋkəfi fi, liə i khə, kəm jɔbi wi kəhni kpeɪŋ.”

*Ndi kəm chwəŋkijun ki ɲɔkə wi mintam midəkə
(Matiə 13:31-32,34; Luk 13:18-19)*

30 Jisəs chu dza dzaka a, “Bukumbeɪŋ kə i fəkəli ntəŋ bi Nyɔ bəh nə? Bukumbeɪŋ kə i fəkəli bəh ndi winaiŋ a?

31 Wi kə ka ɲkaiŋni wi ɲɔkə wi fintam finchiŋ fidəkə fi seiŋni tsə na bəŋɔkə bəchi,*

32 Jɔbi wə bə ka gbəli i khə wi ni buku yaka wi kəɔ ka numki i kpeɪŋ wi kpali tsə ntəŋ wi biəiŋ bichi biə bə gbəli i khə, wi fiəni chu kpeɪŋ ka nya cha ka minyəni mə mə fuliki i beɪŋ kə i maa jún yibə i wi wə, i kinjinjin ki wi wə.”

33 Akə lə si Jisəs nɪ fukuki gia yi Nyɔ i bəni, i bəndi wə ka bələ, i dzəh yə bə kə i wəkə kiə.

34 Wi nɪ ka num dzaka gia i bə kəbi i bəndi wə. Ayakalə, jɔbi wə wi nɪ kə wi mbəŋ num a bə bwa

* **4:31** Fintam fiələ kə i já yi ɲkali wə a, “mustard”.

bu bæ mban̄ a bə bə, wi ka fiəni fuku bain̄si bəndi bəwə bəchi i bə.

Jisəs kan̄yi fuŋni kiləkəli
(*Matiə 8:23-27; Luk 8:22-25*)

³⁵ Jisəs kaasi i laniki bəni chəkə biwə a num i fiʒəbi, wi dzaka i bwa bu bæ mban̄ wə a, “Bukumbein̄ dāŋ būku tsə̄ i kiwuŋ ki bəkə kə yaka wə.”

³⁶ Bə ka bee mban̄ wi bəni wə wi n̄i kə feiŋ, ka liə i ŋgwuki wə Jisəs n̄i kə wi si num lə yeiŋ, bəh bə ka dan̄ki, bəŋgwuki bədəkə biəli bə.

³⁷ Si bə n̄i dan̄ki, fuŋni kiləkəli dzə tumbuku yisi ka nəŋniki mwi, mə liə i ŋgwuki mə ka nəŋki i jikə.

³⁸ Jisəs n̄i kə i ŋgwuki mə i jum wə wi nə wə, num wi nəsi fwu wi i kin̄gbəŋ wə. Bə ka tsə yəmsi wi ka dzaka a, “Mi wi lanini, kpi nəŋki i dzə bukuambein̄ wə kan̄a kə mfiə jəbi kəm nə a?”

³⁹ Jisəs dza bein̄, kan̄yi fuŋni kiləkəli kiwə, dzaka i mwi miwə a, “Kp̄ichumi məŋ.” Fuŋni kiləkəli kiwə ka kp̄ichumi, di chimi alə məəəŋ.

⁴⁰ Wi ka bikə i bwa bu bæ mban̄ a, “Mbein̄ lwaki nə? Mbein̄ keiŋki maka mbein̄ jiə shəm i mih a?”

⁴¹ Dzaka wəm bə, bə ka dzakayiki a bə bə a, “Wələ kə winaiŋ mi lə a, na fuŋni kiləkəli bəh mwi mi bəkə wəkə i wi a?”

5

Jisəs bwili bəchinda bə ŋkpeli i mi mə
(*Matiə 8:28-34; Luk 8:26-39*)

¹ Jisəs bəh bwa bu bæ mban̄ dan̄ kinchwə kimbum ka buku tsə̄ i waka, i kimbu ki bəni bə Gelasan wə.

² Si wi nĩ bukuki i ηgwuki mæ, wi ban̄si bæh mi widækə biη'waka bichu n̄j̄nsi wi, num wi buku i bita biæ bæ nĩ læki bæni yeiη.

³ Mi wiwə nĩ nəki i bita biwə mæ. Mi widækə kəbi feiη wə wi nĩ kə i kaηa wi, na bæh nsəη.

⁴ I kaη yiduli wə, bæ nĩ shiki jiəki wi i biηkəm wə, kaηa tséiη yi bæh bənsəη, wi guku təiηyi bənsəη bəwə, shakyi biηkəm. Mi nĩ məη wə wi nĩ kə i kaηa wi.

⁵ Mi wiwə nĩ fiəliki nnyaki i bita biwə yaka wi tsə buku i ηkwuη wə nchəkə bæh nshi, wamyi, kwəksi gwu yi bæh kitəh.

⁶ Si wi yeiη Jisəs wi keiη nanu, wi yəkə tsə tum binyu i wi nshiη,

⁷ wi də bwili bæh ηga a, “Jisəs Waiη Nyə wə wi kə Fwu wi Biēiη Bichi wə, wə nəηki nə i mih wə a? Mih tsāki wə i yeli wi Nyə wə kiə wə ki nyā kə ηgəkə i mih.”

⁸ Wi nĩ dzakaki yakadəiη, kəm Jisəs nĩ kə wi kan̄yi lə a, “Kiη'waka kichu kələ búku i mi wələ wə.”

⁹ Jisəs bikə i wi a, “Yeli wa kə ndə.” Wi chukuli a, “Yeli wuη kə mban̄, kəm buku duki lə.”

¹⁰ Si wi chukuli yakadəiη, ka tsaki Jisəs a feiη feiη a wi ma kəηη bə i kimbu kələ wə.

¹¹ A nĩ kə yaka mban̄ wi bifi biduli dzi i ηgaηni chēiη feiη.

¹² Biη'waka bichu biwə ka tsa Jisəs a, “Ch̄iηsi buku num i bifi biæ yaka wə, ma buku liə i bi wə.”

¹³ Jisəs bum. Ayaka biη'waka biwə ka buku i mi wiwə wə, tsə liə i bifi wə. Mban̄ wiwə nĩ kə bifi ka bənichuku bəfa. Bi seiη shi i fəη wə, shi tsə gbəyi i bəkə yiwə wə feiη ləη ka kpiyi.

14 Bəni bə bə nǐ təkni bəh bifi biwə dza fəiŋ, gəiŋ, tsə fuku gia yiwə i kwili kintəəŋ bəh i di bichi wə fəiŋ. Bəni ka wəkə, buku dzə i yeiŋ gia yə yi si num.

15 Bə dzə i di biə Jisəs nǐ kə, yeiŋ mi wə mban wi bəchinda bə ŋkpeli nǐ shiki njiŋsiki wi, num wi shinum fəiŋ, ka ləh bəmbuŋ bu, num mfi bi fiəni dzə. Bə lwa na bəh ŋga.

16 Bəni bə bə nǐ yeiŋ gia yə yi num, ka fuku i bəni si yi nǐ num bəh mi wə mban wi biŋ'waka bichu biə nǐ kə i wi wə, i tasi bəh gia yi bifi.

17 Si bə wəkə yakadəiŋ, yisi i tsaki Jisəs a wi nyə i di bibə wə.

18 Jisəs ka liə i ŋgwuki mə, mi wə bəchinda bə ŋkpeli nǐ buku i gwu yi mə ka tsaki Jisəs a bə wi nyə.

19 Jisəs nəiŋ, ka dzaka i wi a, “Nyə tsə i wə dzu, ma wə tsə fūku i bəni ba gia yə Bah fə i wə, bəh si wi kwasi nshəiŋ i wə.”

20 Ayakadəiŋ, mi wiwə ka nyə, tsə ka nyaniki fukuki i tumi kichi kə bə bəəŋki a Kikwili Jwəfi, gia yə Jisəs fə i wi. Bəni ka wəkə yaka, num lə bəh ŋkaŋyi.

Waiŋ Jaylus bəh miŋkraŋa widəkə wə wi nǐ kəm mbuŋ wi Jisəs ka bənih

(Matiə 9:18-26; Luk 8:40-56)

21 Jisəs fiəni daŋ i ŋgwuki wə tsə i kiwuŋ kəyaka wə i kəmsi tsə i kinchwə kimum kpəŋ, mban wi bəni chu juŋni dzə fəiŋ.

22 Tikwili wi juŋ yi tsani widəkə ka dzə fəiŋ, yeli wi num Jaylus. Si wi yeiŋ Jisəs, ka tsə tum binyu i wi nshin,

23 tsa wi a feiŋ feiŋ ka dzaka a, “Waiŋ wuŋ wi nchiŋ wi kraŋni kə a i kpi. Mntee wə, dzê ma wə kəm kan ya i wi wə ma wi bənih ka wi ma kpi”

24 Jisəs ka dza bein bəh wi ka tsəki, mbaŋ wi bəni kwu biəli Jisəs faaŋni.

25 Kraŋa widəkə nī kələ i kintəəŋ ki mbaŋ wiwə wə num jəbi wi shi baan a baanni i jia wə jwəfi ntsə yifa.

26 Wi nī kə wi bəh nalə i bəni bə tsa bəduli cheiŋ, bəkəli biein bichi biə wi nī kanaki, jwein tsə a ninshiŋ tsəni.

27 Si wi nī kə wi wəkə lə kəm Jisəs, wi ka dzə i wi jum i mbaŋ kintəəŋ, kəm mbuŋ wi,

28 kəm wi nī kə wi dzaka i wi shəm a, “Mih ka kəm na a mbuŋ wi, ma mih nī bənih.”

29 Si wi nī kəm yakadəin, jwein yi kaa akisəkə. Min kraŋa wiwə wəkə na i gwu yi wə si wi bənih.

30 Jisəs ka wəkə asi ŋga buku i gwu yi wə, wi fiəni gwu akisəkə, bikə i bəni a, “A kəm ndə mbuŋ wuŋ a?”

31 Bwa bu bə mbaŋ chukuli i wi a, “Wə yein si bəni faaŋniki wə, wə chu bikə mi wə wi kəm wə a?”

32 Jisəs baan a tseiŋki i yein mi wə wi kəm wi.

33 Ayakadəin, kraŋa wiwə ka kiə gia yə yi num bəh wi, wi ka dzə, lwa nyumi, tum binyu i Jisəs nshiŋ fuku ŋkəŋ wi wichi i wi.

34 Jisəs dzaka i wi a, “Waiŋ wuŋ, shəm ya yə wə jiə i mih yi fə wə bənih lə, tsê bindzəŋ. Wə ta lə i jwein ya wə.”

35 Asi Jisəs ni keiŋki wi dzaka i min kraŋa wiwə yakadəin, bəni bədəkə dzə feiŋ num bə nyə i juŋ yi Jaylus wə tikwili wi juŋ yi tsani, dzaka i wi a, “Waiŋ wa kpi lə. Ma chu nyá ŋgəkə i Mi wi Lanini wələ?”

³⁶ Si bə dzaka yakadəiŋ, Jisəs wəkə, ayakalə wi fə aka wi ka wəkə dəkə ka dzaka i Jaylus a, “Kiə wə ki lwâ kə, jîə a shəm ya i mih shəŋ.”

³⁷ Asi bə nî tsəki, Jisəs ka bum dəkə a mi widəkə bîəli wi a kəbi a Bitə bəh Jem bəh Jən wə waiŋnih Jem.

³⁸ Asi bə ni tsə buku i juŋ yi tikwili wi juŋ yi tsani wə, Jisəs yeiŋ si bəni gəkəki di bəh midəm feiŋ.

³⁹ Wi liə dzu, bikə a, “Mbēiŋ gəkəki di bəh midəm kəm nə? Waiŋ wiwə ka kpi dəkə, wi nəki num nəni.”

⁴⁰ Bə ka suŋuki lə wi suŋuni. Wi dza bwili bəni bəchi i biŋ, dzə shəŋ tii waiŋ bəh nih waiŋ bəh bəni bu bə mban bətali bəh bə liə tsə i di biə waiŋ wiwə nî nəki.

⁴¹ Wi kaŋa waiŋ wiwə i tseiŋ wə dzaka i já yibə a, “Talita kumi!” Yi num a, “Waiŋkpaŋni, mih dzakaki i wə, dzâ beŋ.”

⁴² Akisəkə yakadəiŋ, wi ka dza beŋ ka nyani. Waiŋkpaŋni wiwə nî kə já jwəfi ntsə yifa. Bə yeiŋ yaka dzaka wəm bə.

⁴³ Jisəs kiŋ i bə nalə a kiə bə ki fə kə a mi widəkə kîə gia yə yi num, ka dzaka a bə tseiŋ fieŋ wi dzi.

6

Bə məŋni Jisəs i di bi wə

(Matîə 13:53-58; Luk 4:16-30)

¹ Jisəs nyə feiŋ, bəh bwa bu bə mban dzə i kwili wə.

² A num i chəkə bibə bimbam, wi tsə i juŋ yi tsani wə yisi i laniki bəni. Bəni bəduli wəkə si wi laniki ka numki bəh ŋkaŋyi. Bə ka nyə ka kaiŋyiki dzaka a, “Mi wələ nyə faiŋ bəh wələ nlani fa lə a? Wi dzə

biələ mfi faɪŋ a? Wi nyani dəiŋ na ka wi fəki yələ
gia yi kaŋyini lə a?

³ A kəkə a wi wə kaminda waiŋ Meli a? Wi num
waiŋnih Jəm bəh Yəsēs bəh Judas bəh Samən wə
a? Ntə jəmi yi kə fa bukumbəiŋ bə a?” Si bə kaŋyi
yakadəiŋ ka nəiŋ wi.

⁴ Jisəs ka dzaka i bə a, “Bə si kəkxi lə mi wi ntum
wi Nyə i di bichi wə a kəbi a tumi ki wə, bəh i
chwəŋkijun ki wə bəh i wi dzu.”

⁵ Si bə məŋni wi yakadəiŋ, yi ka gaka wi i chu fəki
gia yi kaŋyini fəiŋ yiduli, a kəbi alə wi nī kəmyi bəni
twəsi bə bə nī gwəiŋki fəiŋ bəh kaŋ bə bənih.

⁶ Wi num lə bəh ŋkaŋyi si bə nī ka jiə dəkə shəm i
wi wə.

*Jisəs faaŋ bwa bu bə mbaŋ bə jwəfi ntsə bəfa
(Matiə 10:5-15; Luk 9:1-6)*

Jisəs bi nyə fəiŋ ka nyaniki i bidi biə fəiŋ wə lani
bəni.

⁷ Wi dza bəəŋ bwa bu bə mbaŋ bə jwəfi ntsə bəfa,
ka faaŋ bwili bə bəfa bəfa, nya ŋga i bə a bə bwiliki
biŋ'waka bichu i bəni wə.

⁸ Wi bə nəŋ i faaŋ bə ka dzaka a kiə bə ki dzə kə
na fiəŋ kəbi a mbəŋ. Kiə bə ki dzə kə biəiŋ bidzini.
Kiə bə ki dzə kə kiba nabə kpə i chiŋnih bibə wə.*

⁹ Bə ləkə dzuyigvu, yakadəiŋ a kiə bə ma ləh
bəmbun bəfa.

¹⁰ Wi chu dzaka i bə a, “Mbəiŋ ka tsə i kwili wə,
jun yə mbəiŋ liə yeiŋ, mbəiŋ ka nəkxi shəŋ a yi wə i
tsə buku chəkə biə mbəiŋ bi nyəkxi fəiŋ.

¹¹ Kwili widəkə ka nəiŋ i dzə mbəiŋ, nabə i wəkəli
gia yə mbəiŋ dzakaki, mbəiŋ bə nəŋ i nyə mbəiŋ

* **6:8** A nī kə i ninshin bə nī jiəkxi kpə i chiŋnih wə.

chûmni kwəŋə biə bi kə i gvu yimbəiŋ wə, ka kinchəsi ki gia yə bə məm.”†

12 Bə ka nyə tsə ka nyaniki fukuki a bəni kwūni shóm yibə.

13 Bə chu bwili tə bəchinda bə ŋkpeli bəduli i bəni wə, təkəsi fianji bəni bə jwéiŋ bəduli, chuku bə.

*Si bə nǐ wəə Jɔn Njulibəkə
(Matıə 14:1-12; Luk 9:7-9)*

14 Nkunj Heləd nǐ wəkə ntum wiwə kəm Jisəs, si bəni kə bə kiəni lə yeli wi i di bichi wə, bəni bədəkə dzaka fibə a, “Jisəs wələ kə Jɔn Njulibəkə si wi fiəni dza i kpi wə. Akə gia yə yi fə wi na ka wi kaŋaki ŋga i fəki gia yi kaŋyini yələ lə.”

15 Bədəkə dzakayi fibə a, “Akə Elaja si wi fiəni dzə.” Bədəkə a, “Wi kə mi wi ntum wi Nyə widəkə, wi num ka wi kikpu.”

16 Ayakalə, Heləd wəkə gia yiwə yakadəiŋ ka dzaka mfih a, “Akə Jɔn Njulibəkə wə mih nǐ gba bwili fwu wi si wi fiəni dza i kpi wə.”

17 Jɔn kə num Heləd mwi nǐ faaŋ bəni tsə kwa wi, fah i juŋ yi nsəŋ mə kəm bə Helədia kpə Filib wə wi nǐ kə waiŋnih Heləd, num Heləd nǐ kə wi dzə wi ka kpə wi.

18 Yi nǐ num yaka kəm Jɔn nǐ kə wi dzaka i Heləd a, “Nchi ka bûm dəkə a mi kələ i dzô kpə waiŋnih wi i kpə wi.”

19 Si Jɔn nǐ dzakaki yakadəiŋ, Helədia ka fasi wi i shəm yi wə ka nəŋki dzəh i wəə wi, kwati kə,

† **6:11** Biŋwakti bikpu bidəkə dzə kpəiŋ fa a, “Mih fuku i mbəiŋ ŋkəŋ a, a bi numki i chəkə bi nsaka wi gəksini wə, gia bi bənih lə i tumi ki Sədəm bəh i ki Gəmələ wə tsə ki tumi kələ.”

20 kəm Helöd nǐ lwaki Jǝn a wi kǝ mi wi chəŋ wi chu num mi wi Nyǝ. Wi ka tǝkniki a bə ma wǝǝ wi. Helöd nǐ shiki wǝkǝliki gia yǝ Jǝn nǐ dzakaki, shəm ka nyaki wi ŋgǝkǝ nalǝ, yakadəŋ wi ka wǝkǝki ndzəŋni i wǝkǝliki gia yǝ wi dzakaki.

21 Dzəh dzə bainj i Helodia wǝ kpǝ Helöd, i jǝbi wǝ nyuwi nǐ fǝki bini, wi bǝəŋ bənjǐ bu bəh kifwu ki bəni bə jum, bəh bəni bəmbum bəmbum bə Galili, i kwaka chǝkǝ biǝ bə nǐ bwǝ wi.

22 Wainj Helodia wi kpaŋni liǝ dzə nyaka bini bindzəŋni i Helöd bəh bəni bu bə bini nshin. Wi ka dzaka i wainj wiwǝ a, “Bǐkǝ na finǝ fiǝ wǝ kəŋki, ma mih ni fǝ i wǝ.”

23 Wi chu dzi ŋkainj dzaka a, “Bǐkǝ na nǝ i mih, kəŋ a numki na kinjka ki tumi kəŋŋ, ma mih ni nya i wǝ.”

24 Wainjkpaŋni wiwǝ ka buku tsǝ bikǝ i nih wi a, “Mih dzaka a bə nyǝ mih bəh nǝ?” Nih wi chukuli a, “Tsǝ dzǝka a bə nyǝ fwu wi Jǝn Njulibǝkǝ i wǝ.”

25 Wi ka kǝmsi fiǝni tsǝ akisǝkǝ, dzaka i Nkunj Helöd a, “Mih nəŋki a wǝ nyǝ fwu wi Jǝn Njulibǝkǝ i mih i liǝ i nsəŋa wǝ.”

26 Nkunj wǝkǝ yaka, gwu kpi wi na bəh ŋga. Ayakalǝ, wi nǝki nəŋ kǝ gia yǝ wi nǐ dzaka, kəm ŋkainj biǝ wi nǐ kǝ wi dzi lǝ i bəni nshin num bəni bə bǝ nǐ kǝ i bini biwǝ wǝ, wi na chu kwuni ja yi yǝ wi nǐ dzaka i wainj wiwǝ.

27 Wi ka faaŋ chinda akisǝkǝ a wi tsǝ dzǝ bəh fwu wi Jǝn. Wi ka tsǝ i junj yi nsəŋ mǝ gba fwu wi Jǝn,

28 jiǝ i nsəŋa wǝ, dzǝ bəh wi nya i wainj wiwǝ. Wi dzǝ, buku feiŋ tsǝ nya i nih wi.

29 Bwa bə mbanj bə Jǝn wǝkǝ, ka tsǝ dzǝ wini wi Jǝn ka lǝ.

*Jisəs saarŋsi bəni bəŋchuku bəte
(Matiə 14:13-21; Luk 9:10-17; Jəŋ 6:1-14)*

³⁰ Bwa bə faarŋni bə Jisəs bə fiəni dzə yeiŋ wi, fuku gia yichi yə bə nŋ fə, bəh yə bə nŋ lāniki bəni yeiŋ i wi.

³¹ Wi ka dza dzaka i bə a, “Mbeiŋ dzê a mbeiŋ mbeiŋ, bə yāka tsə i di biə bəni məŋ feiŋ wə, bə wāka twəsi.” Wi nŋ dzaka yaka kəm bəni bəduli nŋ dzəki i di biə bə nŋ kə, bədəkə nŋ nyəki, bədəkə dzə. Bə kəbi na i kaŋa na jəbi i dzi.

³² Bə bə ka dza liə i ŋgwuki wə ka baka gwu a bə bə ka tsə i di biə bəni nŋ kəkə feiŋ.

³³ Ayakalə, bəni bəduli yeiŋ bə si bə nŋ tsəki, ka kiə bə, ka buku i kikwili kichi wə ka yəkə tēiŋ bə. Bə yisi tsə buku feiŋ, na ka Jisəs bəh bwa bu bə mbaŋ tsə buku feiŋ.

³⁴ Jəbi wə Jisəs nŋ tsə buku feiŋ kpa, wi yeiŋ mbaŋ wi bəni lə maaa, nshēiŋ kwa wi bəh bə, kəm bə nŋ kə aka shwāŋ bə jŋə mi wi təkniŋi kəbi. Wi ka yisi i laniki bə bəh gia yiduli.

³⁵ Jəbi wə wəŋ nŋ liəki tsəki, bwa bu bə mbaŋ dza dzə yeiŋ wi ka dzaka a, “Fa kə i chwa num jəbi tsə lə,

³⁶ bēe bəni bələ ma bə tsê i kikwili bəh i kidi ki kəmsini wə fa, i tāŋ biēiŋ bibə bidzini.”

³⁷ Ayakalə, Jisəs chukuli n'yi a, “Mbeiŋ mwi nyā bə bəh dzēiŋ i dzī.” Bə bikə i wi a, “Wə nəŋki a buku tsê nēŋ bədanali gi yifa ka bə tāŋ biēiŋ bidzini yeiŋ i dzê nyā i bə ka bə dzi a?”

³⁸ Jisəs bikə i bə a, “Mbeiŋ kaŋaki chəkə yi bləd yi main? Mbeiŋ tsê tsēiŋ.” Bə tsə tseiŋ, ka fuku a, “Chəkə yi bləd yite bəh bwəkə yifa.”

³⁹ Jisəs ka dzaka a bwa bu bə mbaŋ dzâka a bəni nûmyi i mfwan wə i mbaŋ wə mbaŋ wə, i kaka kaka wə.

⁴⁰ Ayakadəiŋ, bəni bəwə ka nûmyi i kuku i mbaŋ wə gbi gbi bədəkə mbaŋshi mbaŋshi.

⁴¹ Jisəs dzə chəkə yi bləd yə yite bəh bwəkə yə yifa, tseiŋ yaka i bein, nya kiyəŋni i Nyə, ka gbeyi nya i bwa bu bə mbaŋ, a bə gâa i bəni. Wi gaa tə bwəkə yifa yə i bə bəchi.

⁴² Bəni bəchi dzi fwuli.

⁴³ Bwa bə Jisəs bə mbaŋ juŋni biŋka bi bləd bəh bwəkə yə yi nŋ besi, bi jikə kâh jwəfi ntsə yifa.

⁴⁴ Bəni bə bə nŋ dzi bein bidzini biwə nŋ kə bənyuku bəchuku bəte.

*Jisəs nyani i mwi bein
(Matio 14:22-33; Jon 6:15-21)*

⁴⁵ Jisəs ka dzaka akisəkə a bwa bu bə mbaŋ lîa i ŋgwuki wə bə dāŋ tsê i ninshin i Besayda, wi baan ka bəni bəni a bə kwê.

⁴⁶ Si wi baan bəni bə yakadəiŋ, ka dza yaka i ŋkwuŋ bein i tsa.

⁴⁷ Biŋ ji, ŋgwuki num lə i bəkə kintəəŋ, Jisəs kein a ŋkwuŋ bein wi mbəŋ.

⁴⁸ Wi yein si bwa bu bə mbaŋ fumki bəh ŋgwuki, kəm fiəkə nŋ dzəki i bə nshin chini ŋgwuki wiwə. A num asi chəkə wəəki dzəki wi nyə ka dzəki i bə wə, nyani i mwi bein. Wi nŋ dzəki ka wi nəŋki i tsə danji bə.

⁴⁹ Bə ka yein wi si wi nyaniki dzəki i mwi bein, ka kwakaki a, akə ŋkwusa. Bə wam bəh ŋga,

⁵⁰ kəm bə bəchi nŋ yein wi yaka ndzan kwa bə. Akisəkə, Jisəs ka dzaka i bə a, “Mbein kâŋa shóm, akə mih. Kiə mbein ki lwâ kə akə mih.”

⁵¹ Si wi dzaka yakadəiŋ, ka liə num i ŋgwuki mə bəh bə, fiəkə yiwə ka kpichumi. Ayaka bə tseiŋ lə, dzaka wəm bə,

⁵² kəm bə nɪ ka kiə dəkə gia yə chəkə yi bləd yə nɪ chusiki kəm Jisəs, num kəm bə nɪ ka weli dəkə shóm yibə.

Jisəs chuku bəni bə jweŋ i Genesalet
(*Matiə 14:34-36*)

⁵³ Jobi wə bə nɪ dan bəkə yə buku tsə i kimbu ki Genesalet wə, ka fasi ŋgwuki wiwə i bəkə kpəŋ.

⁵⁴ Si bə nɪ buku i ŋgwuki wə, bəni bəduli ka kiə Jisəs feiŋ akisəkə,

⁵⁵ bə yəkə tsə i bidi bibə bichi wə feiŋ, bwili bəni bə jweŋ dzə bəh bə i di biə bə nɪ wəkə a Jisəs kə feiŋ.

⁵⁶ Na faiŋ Jisəs nɪ tsəki, na i midini wə i chwa, nabə i kikwili kimum wə nabə i kitumi wə, bəni ka dzəki bəh bəni bə jweŋ i di biə bəni si juŋni, bə ka tsaki wi a bə kəm a jəŋ wi wimbuŋ. Mi wichi wə wi nɪ kəmki wi, wi bənih a bənihni.

7

Bənchi bə mi wiwəm
(*Matiə 15:1-9*)

¹ Chəkə bidəkə Bəfalasi bəh bəni bədəkə bə bə nɪ laniki bənchi bə Nyə, nyə i Jelusalem dzə juŋni kəmsi i Jisəs kpəŋ.

² Bə dza yeiŋ bwa bə mban bə Jisəs bədəkə bə dzi bəh kaŋ yi baiŋ kə, yi num a bə nɪ ka wəkə dəkə kaŋ.*

* **7:2** Bə nɪ kaŋaki i wəkə kaŋ biəli asi bəkukuli bəbə bə juŋ yi Nyə nɪ nəŋki i noni kibə ki kwili wə.

³ Bəfalasi, na bəh Bəju bəchi si biəli a nəni ki kwili ki bətii bəbə bə kikpu, a mi ma dzɪ fiɛŋ maka wi wəko kaŋ si bə si shi wəko.

⁴ Jəbi wə mi kwɛ i shibɛiŋ wi kəkə i dzi fiɛŋ maka wi wəko kaŋ yi bəh gvu yi i yəmaka dzəh wə, na ka wi numki i dzi. Bə chu fə gia yidəkə i nəni ki kwili wə yiduli, ka i wəkə kibwam bəh bətasa bəh kəŋə.†

⁵ Bəfalasi bəh bəni bə bə nɪ laniki bənchi ka bikə i Jisəs a, “Akə kəm nə bwa ba bə mbaŋ biəliki kə nəni ki kwili ki bətii bəbuku bə kikpu a? Akə kəm nə wə bə dziki bəh kaŋ yi baiŋ kə a?”

⁶ Jisəs chukuli i bə a, “Isaya mi wi ntum wi Nyə nɪ dzāka ŋkəŋ kəm mbeɪŋ a mbeɪŋ kə bəni bə bə dzakaki chi fə chi. Mbeɪŋ fəki a gia yə wi nɪ nyaka a, Nyə dzakaki a,

‘Bəni bələ kəksiki mih a bəh dzu yi dzaka,
Shóm yibə num nanu i mih wə.

⁷ Ntsa wibə i mih num a kilələ,
kəm bə dzəkə gia yə bəni kwakaki,
lani a, akə ja yin.’

⁸ Yi kə tə asi mbeɪŋ bee bənchi bə Nyə, ka kəksiki num bə a jiə bəni.”

⁹ Jisəs dzaka i bə a, “Mbeɪŋ təkiki kiəkə lə na bindzəŋ i nəiŋ bənchi bə Nyə ka mbeɪŋ biəliki num nəni kimbeɪŋ ki kwili.

¹⁰ Yi kə a Muses nɪ nya nchi a, ‘Kəksi ba wa bəh nih wa.’ Wi chu dzaka tə a, ‘Mi ka tɔyi ba wi nabə nih wi, bə wəwə wəmaka mi.’

¹¹ Ayakalə, mbeɪŋ dzakaki fimbeɪŋ a, ‘Mi kabə kaŋa fiɛŋ fiə wi kə i gamti ba wi nabə nih wi yeiŋ,

† 7:4 Biŋwakti bikpu bidəkə kə bi kpeɪŋ a, “... Biŋgbəkə biə bə nɪ yəkliki yeiŋ i dziki.”

wi ka dza dzaka i ba wi nabə i nih wi a fiɛŋ fiwə kə Kəban,ʹ yi num a fi si num lə fi Nyə.

¹² Mbɛiŋ bum a wi ma chu fə gia yidəkə i gamti ba wi nabə nih wi yeiŋ.

¹³ Mbɛiŋ fəki yakadəiŋ, fə ka gia yi Nyə fiəni chu gia yi kilələ kəm nəni kimbɛiŋ ki tumi kə mbɛiŋ laniki bəni yeiŋ. Gia yiduli chu num tə yə mbɛiŋ fəki yaka.”

Fiɛŋ fiə fi bəkəliki mi

(Matiə 15:10-20)

¹⁴ Jisəs chu bəəŋ mbanj wi bəni bə dzə, wi dzaka i bə a, “Mbɛiŋ bəchi wəkəli gia yə mih dzakaki, ka mbɛiŋ wəkə kɪə bindzəŋ.

¹⁵ Fiɛŋ fidəkə məŋ i biŋ fiə fi kə i liə i mi wə fi num i jisi mi wiwə. Akə num fiɛŋ fiə fi bukuki i mi wə fi si jisi mi. [

¹⁶ Mi wə wi kaŋaki bintuni i wəkə, wi wəkə.”]‡

¹⁷ Jisəs ka bee bəni bəwə, liə i dzu, bwa bu bə mbanj ka bikə i wi kəm ndi wiwə.

¹⁸ Wi chukuli i bə a, “Yaka mbɛiŋ tə ka wəkə kiə dəkə a? Mbɛiŋ kiəki kə a fiɛŋ fiə fi bukuki i dzaka ki mi wə akə fi, fi si bəkəli mi wiwə a?

¹⁹ Yi num yakadəiŋ, kəm fi si liə kə num i shəm yi mi wiwə wə, fi si shi num i təə wi wə, na ka fi fiəni buku.” (Si Jisəs nɪ dzaka yakadəiŋ, yi ka num a biɛiŋ bichi baiŋki lə).

²⁰ Ayaka wi chu tsə a ninshiŋ bəh ndzaka a, “Akə fiɛŋ fiə fi bukuki i mi wə fi jisiki mi,

²¹ kəm fiɛŋ fiə fi bəkəli mi, fi nyəki dzəki i shəm yi wə. Fiɛŋ fiwə dzəki bəh biŋkwaka bichu i nəni ki

‡ **7:16** Biŋwakti bikpu bidəkə kaŋaki kə kiŋka ki 16 kələ.

mi wiwə wə ka nəni ki təkəlini, bəh ji, bəh i wəə mi, bəh i dzə kpə mi nabə nyum mi,

²² bəh i bukuki bəh dzəkəh i biein wə, chu nyi ntəkə, bəh i fəki kinyeɲ, bəh i ghəkəki, bəh i ləəki ja i bəni, ghan̄si gwu, bəh i yuŋki.

²³ Gia yichu yichi yələ kə yə yi jisiki shəm yi mi ka wi bəkəki.”

Shəm yə miŋkpaŋa widəkə a num mi wi tumi n̄ jiə i Jisəs

(Matio 15:21-28)

²⁴ Jisəs n̄ nyə feiŋ, tsə i kimbu ki tumi bi Taya wə bəh i bi Sidən. Si wi tsə feiŋ, liə i juŋ yidəkə wə feiŋ nəki kəŋ kə a mi widəkə kələ i kiə a wi kə feiŋ. Ayakadəin, bəni kəbi i baan̄ ki kiə kə a wi kələ feiŋ.

²⁵ Miŋkpaŋa widəkə n̄ kələ feiŋ kiŋ'waka kichu num i wain̄ wi wi kpaŋni wə. Akisəkə wi wəkə kəm Jisəs, ka tsə gbə i gvu yi wə.

²⁶ Miŋkpaŋa wiwə n̄ kə num mi wi Glik, a n̄ kəkə mi wi Ju. Bə n̄ bwə wi i Fənishia i tumi ki Silia wə. Si wi gbə yaka, ka tsa Jisəs a wi bw̄li chinda wi ŋkpeli wiwə i wain̄ wi wə.

²⁷ Jisəs chukuli i wi a, “Bēe ma bə yisi s̄an̄ bwa, kəm yi mən̄ chəŋ i dzə dzeiŋ bi bwa i ləə i bíə.”

²⁸ Miŋkpaŋa wiwə chukuli i wi a, “Akə ŋkəŋ ba wuŋ. Ayakalə, na bíə si dzi lə biŋka biə bi si gbəyi i bwa kaŋ.”

²⁹ Jisəs ka dzaka i wi a, “Kəm bə nchukuli wa, wə kələ i ts̄aki mfiə, chinda wi ŋkpeli wiwə bee lə wain̄ wa.”

³⁰ Miŋkpaŋa wiwə nyə ka tsəki i wi dzu, ka tsə yeiŋ wain̄ wi nə i nan̄beiŋ num chinda wi ŋkpeli wiwə buku lə i wi wə.

Jisəs fə kinchini ka wəkəki gia, dzaka

³¹ Jisəs nyə i kimbu ki Taya wə, tsə təli i Sidən ka chu təli i kimbu ki Tumi ki Jəfi wə, ka dzə buku i kinchwə kimbun ki Galili wə.

³² Ayaka bəni bədəkə nɪ nyə dzə bəh mi widəkə num kinchini i wi, mi wiwə kiə kə i dzaka. Ayaka bə tsa Jisəs a wi jiə kaŋ yi i mi wiwə wə.

³³ Ayaka Jisəs dzə wi, bəh wi buku i mbanj kintəəŋ. Wi jiə bwa bu bə kaŋ i bintuni bi mi wiwə wə, chuh midziŋ ka kəm ləm wi mi wiwə yeiŋ,

³⁴ tseiŋ beŋŋ, ka cham,§ dzaka i wi a, “Efata,” yi num a, “Wəli.”

³⁵ Ayaka bintuni bi mi wiwə ka wəli akisəkə, ləm wi yaŋsi, wi yisi i dzakaki na bindzəŋ.

³⁶ Jisəs ka kiŋ i bəni bəwə a bə ki fuku kə i mi widəkə. Ayakalə, si wi nɪ kiŋ yakadəiŋ, bə ka tsə a ninshiŋ ninshiŋ i fukuki tsəki yi.

³⁷ Dzaka ka wəm bəni na bəh ŋga. Bə dza ka dzakayiki a, “Jisəs kiəki lə i fə gia yichi na bindzəŋ. Wi fəki binchini biə bi wəkəki kə bi wəkə, biə bi dzakaki kə bi dzaka.”

8

Jisəs saŋa bəni bəŋchuku bənaa

(Matiə 15:32-39)

¹ A nɪ kə i kaŋ yiwə wə, mbanj wi bəni widuli widəkə juŋni. Yi nɪ num yaka bə kaŋa kə biəiŋ bidzini, Jisəs bəəŋ bwa bu bə mbanj dzaka i bə a,

² “Mih kwasiki lə nsheiŋ i mbanj wi bəni bələ, kəm bə num bəh mih i kaŋ yitali wə, maka bə dzi fiəŋ.

§ 7:34 Jisəs ni cham ka kwasi num nsheiŋ i mi wiwə wə.

³ Mih ka dzaka a bə tsəki i kikwili kibə wə bəh dzəŋ, ma bə ni tsə gbəyi i dzəh, kəm bədəkə nyə i dzəh yi dəəŋ wə”

⁴ Bwa bu bə mbaŋ chukuli a, “Yi kə i liə a mi kə i dzə fainj biəiŋ bidzini i fa chwa i saŋa bəni bələ yeiŋ a?”

⁵ Wi ka bikə i bə a, “Mbeiŋ kaŋaki chəkə yi bləd yi maiŋ?” Bə chukuli a, “Yi kə nanitaŋ.”

⁶ Jisəs ka dzaka a mbaŋ wi bəni bəwə nūmyi kuku. Bə shinumyi, wi ka dzə chəkə yi bləd yə nanitaŋ, nya kiyəŋni i Nyə, gbeyi nya i bwa bu bə mbaŋ a bə gāa i bə. Ayaka bə ka gaa.

⁷ Bə nī kaŋaki lə tə mibwəkəni midəkə twəsi. Wi dzə, nya kiyəŋni i Nyə, dzaka a bə gāa i bəni bəwə.

⁸ Mi wichi dzi fwuli. Bə ka juŋni biŋka biə bi nī bəsi, bi jikə káh nanitaŋ.

⁹ Bəni bə bə nī dzi a nī kə ka bəni bəchuku bənaa.

¹⁰ Wi ka bee bə kwε. Wi liə i ŋgwuki mə akisəkə bəh bwa bu bə mbaŋ ka nyə tsə i kimbu ki Dalmanuta wə.

Bəfalasi ka nəŋki a Jisəs chūsi gia yi dzaka kiwənni

(Matio 12:38-42; 16:1-4)

¹¹ Bəfalasi dza dzə i Jisəs, ka yisi i gukuliki bəh wi, dzaka a wi fə gia yə yi chusiki ŋga biə bi nyə i beiŋ. Ayaka bə nī dzakaki yaka məmsi lə wi məmsini.

¹² Jisəs cham na bəh ŋga, ka dzaka a, “Ŋgəkə wələ nəŋki gia yə yi chusiki ŋga biə bi nyə beiŋ i fə nə a? Mih fukuki ŋkəŋ i mbeiŋ a mih ni lansi chusi kə gia yidəkə i ŋgəkə wələ.”

¹³ Wi ka dza bee bə, fiəni liə i ŋgwuki mə, ka dan tsə i waka widəkə wəyaka wə.

*Jisəs təfi bwa bu bə mbanj a bə təkniiki
kəm nəni ki Bəfalasi bəh ki Heləd
(Matıə 16:5-12)*

¹⁴ Jisəs nı tsəki num bwa bu bə mbanj dali i dzə bləd, kaŋa shəŋ a chəkə yimu yə yi si baan j i ŋgwuki mə.

¹⁵ Wi ka təfiki bə dzakayi a, “Mbeinj təkniiki, chu dzə jəbi i dzəŋ yi Bəfalasi bəh yi Heləd.”

¹⁶ Bwa bu bə mbanj yisi i dzakaki a bə bə kəm gia yiwə, dzakayi a, “Wi dzakaki gia yi dzəŋ yələ lə kəm bukumbeinj kaŋaki kə bləd.”

¹⁷ Jisəs kiə gia yə bə dzakaki kəm yi, ka dzaka i bə a, “Kəm nə mbeinj dzakaki a mbeinj kaŋaki kə bləd a? Yaka mbeinj ka yeinj kiə dəkə nabə i wəkə kiə gia yiwə a? Yaka mfi bimbeinj ka weli dəkə a?”

¹⁸ Kəm nə mbeinj kaŋaki dzəkəh mbeinj kəbi i yeinj di a? Mbeinj kaŋa bintuni kəbi i wəkə gia kəm nə a? Mbeinj kəbi tə i kwakaki gia kəm nə a?”

¹⁹ Jəbi wə mih ni gbeyi chəkə yi bləd yə yite, bəni bəchuku bəte dzi fwuli, mbeinj ni juŋni biŋka biə bi ni bəsi bi jikə kəh yimaiŋ a?” Ayaka bə ka chukuli a, “Jəfi ntsə yifa.”

²⁰ Wi ka chu bikə, “Kəm bə chəkə yə nanitaŋ bəni bəchuku bənaa si dzi, mbeinj si juŋni biŋka biə bi si bəsi bi jikə kəh yimaiŋ a?” Ayaka bə ka chukuli a, “Nanitaŋ.”

²¹ Wi ka bikə i bə a, “Yaka mbeinj keinjki maka mbeinj wəkə kiə gia yiwə a?”

Jisəs weli dzəkəh yi kifəkə i tumi ki Besayda wə

²² Jisəs bə bwa bu bə mbanj daŋ buku i Besayda, bəni bədəkə dzə bəh kifəkə kidəkə i wi ka tsaki a wi kəm shəŋ wi a bəh kaŋ ka wi bənih.

23 Jisəs kaŋa wi i tseiŋ wə ka dzə buku bəh wi i kwili kintəəŋ. Wi chuh midziŋ i dzəkəh yi wə, jiə kaŋ i wi wə ka bikə i wi a, “Wə yeiŋ lə fiəŋ fidəkə a?”

24 Ayaka kifəkə kiwə giŋsi dzəkəh i beiŋ, tseiŋ di ka dzaka i wi a, “Mih yeiŋ bəni bə num aka keiŋ bə nyani.”

25 Jisəs chu jiə kaŋ i dzəkəh yi mi wiwə wə, mi wiwə tseiŋ lə tulululu, dzəkəh yi baiŋ, wi ka yeiŋki biəiŋ bichi na bindzəŋ.

26 Jisəs ka dzaka i wi a, “Kwê dzu, asi wə tsəki kiə wə ki fəini lə kə i kwili wə.”

Bitə fuku baiŋsi a Jisəs kə Kimbwili wə Nyə nī kaka

(Matiə 16:13-20; Luk 9:18-21)

27 Jisəs bəh bwa bu bə mbaŋ nyə feiŋ ka nyaniki taliki i kidi ki Kaysalia Filibi wə. Si bə nī tsəki i dzəh, wi bikə i bə a, “Bəni dzakaki a mih kə ndə?”

28 Bə chukuli i wi a, “Bəni bədəkə dzakaki a wə kə Jəŋ Njulibəkə, bədəkə a Elaja, bədəkə dzaka a wə kə mi wi ntum wi Nyə widəkə.”

29 Wi ka fiəni bikə i bə a, “Mbeiŋ dzakaki yimbeiŋ a mih kə ndə?” Bitə chukuli a, “Wə kə Kimbwili wə Nyə nī kaka.”

30 Jisəs ka kiŋ a bə ki məm kə i fūku yi i mi.

Jisəs dzaka kəm ŋkaiŋni yi kpi yə wi bi kpi

(Matiə 16:21-28; Luk 9:22-27)

31 Wi ka yisi i laniki bwa bu bə mbaŋ dzaka kəm gwu yi a, “Mi wə yeli wi kə Waiŋmi kaŋaki i bi yeiŋ bəŋgəkə bəduli, ma bəni bə bə sakaki tumi bəh bətii mfə gia bəmbum bəh bəni bə bə laniki bənchi bə Nyə bə bi nəiŋ wi. Bə bi wəə wi, i kaŋ yitali wə Nyə bi fiəni dzasi wi i kpi wə.”

³² Wi nĩ fuku ban̄si gia yələ i bwa bu bə mban̄ nshin̄. Bitā ka dzə wi, bə wi baka gwu, wi ka yisi i yəl̄iki i wi i gia yiwə wə.

³³ Jisəs fiəni gwu, tseiŋ bwa bu bə mban̄, wam kan̄yi Bitā dzaka i wi a, “Fiəni mih cheiŋ Satan! Wə yeiŋki gia ka mi wiwəm. Wə yeiŋki kə si Nyə yeiŋki.”

³⁴ Ayaka wi ka bəəŋ mban̄ wi bəni bəh bwa bu bə mban̄, dzaka i bə a, “Na ndə wə wi nən̄ki i biəl̄iki mih, wi kan̄aki i n̄əiŋ gwu yi, i ḡiŋ kintasi ki i b̄iəl̄iki mih.

³⁵ Mbēiŋ k̄iəki a mi wə wi tək̄niki bəh nən̄ni ki wi k̄iəki a wi bi laksiki num laksini. Ayakalə, mi wə wi laksi nən̄ni ki kəm mih bəh kəm ntum wi ndzəŋni, wi keiŋsi jiə num jiəni.

³⁶ Bə ka juŋni na mbi wələ wichi ka nya a mi dzi, wi num i ni laksi nən̄ni ki, ma mbee wiwə ni numki na nə a?

³⁷ Fiēŋ fiə mi kə i tēiŋ fwu wi yeiŋ akə nə a?

³⁸ Mbēiŋ k̄iə a mi kabə ŋgəmni i biəli mih bəh gia yin̄ i ŋgəkə wichu wələ kintəəŋ wə wi kə aka bəni bə bə tək̄liki i biŋ, wi k̄iəki a mi wə yeli wi kə Waiŋmi bi bəŋ ŋgəmni lə tə bəh wəmaka mi i jəbi wə wi bi fiəni dzəki i mbum bi wə, biə bi kə bi Ba wi bəh bəchinda bə Nyə bə baiŋni.”

9

¹ Jisəs chu dzaka i bə a, “Mih fukuki ŋkəŋ i mbēiŋ a, bəni bədəkə kələ fa bə kəbi i bi musi kpi maka bə yeiŋ ŋkuŋ bi Nyə bi dzə bəh ŋga bi.”

Gwu yi Jisəs dza kwuni

(Mat̄iə 17:1-13; Luk 9:28-36)

² Asi kan̄ nĩ tsə yisə, Jisəs dzə Bitā bəh Jem bəh Jən bəh bə yaka tsə i ŋkwuŋ wi dəəŋ widəkə beiŋ, ka

numki feiŋ a bə bə. Bə dzaka a bə tseiŋ, yeiŋ num kimbwəsi ki kwuni i bə nshiŋ,

³ bəmbuŋ i gwu yi wə fuku ŋwanyi na tsə si mi kə i wəkə fa kuku a wi baiŋ yaka.

⁴ I feiŋ wə bə dza yeiŋ num Elaja bəh Muses təkəli tumbuku i bə nshiŋ, ka dzakaki bə bəh Jisəs.

⁵ Bitā dza təkəli dzaka i Jisəs a, “Tikwili, yi si ndzəŋki lə a bukumbeiŋ numki fa. Bee ma buku maa bintaŋ bitali, kidəkə num ŋka, kidəkə num ki Muses, kidəkə num ki Elaja.”

⁶ Wi nī dzakaki yakadəiŋ kəm ndzaŋ nī kə bi kwa bə na bəh ŋga wi chu kiə kə gia yə wi kə i dzaka.

⁷ Asi wi dzaka yakadəiŋ, bikwu dza dzə baan bə, ja dzaka dzə i bikwu biwə kintəəŋ a, “Wələ kə Waiŋ wuŋ, wi num shəm yiŋ. Mbeiŋ wəkəki num i wi.”

⁸ Bə dzaka a bə tseiŋ na chu yeiŋ i bəni bəwə wə, yeiŋ num a Jisəs shəŋ.

⁹ Si bə nī nyə i ŋkwuŋ wiwə beiŋ ka shiki dzəki, Jisəs kiŋ i bə a kiə bə ki fūku kə gia yə bə yeiŋ i mi, maka mi wə yeli wi kə Waiŋmi dza i kpi wə.

¹⁰ Bə wəkə yakadəiŋ ka jiə yi a bə shəm, ka dzakayiki a bə bə, ayakalə ndzaka wələ kəm ndza wi kpi chusiki a nə.

¹¹ Bə ka dza bikə i Jisəs a, “Akə kəm nə wə bəni bə bə laniki bənchi dzakaki a Elaja kaŋaki i bi yisi dzə i Kimbwili wə Nyə nī kaka a?”

¹² Jisəs chukuli i bə a, “Akə ŋkəŋ, Elaja kaŋaki i bi yisi dzə i keiŋsi gia yichi a yi fiəni num asi yi nī kə. Ayakalə, akə kəm nə bə nī nyaka a mi wə yeli wi kə Waiŋmi kaŋaki i bi yeiŋ bəŋgəkə bəduli, ka bəni məŋni wi a?”

¹³ Ayakalə, mih fukuki i mbeiŋ a Elaja dzə lə,

ayaka bəni fə a gia yə bə kəŋki bəh wi. Yi num asi bə nɪ nyaka kəm wi.”

*Jisəs bwili kiŋ'waka kichu i waiŋ widəkə wə
(Matiə 17:14-21; Luk 9:37-43a)*

¹⁴ Jəbi wə Jisəs bəh bwa bu bə mbaŋ bə nɪ shi dzə buku i bwa bu bə mbaŋ bədəkə bə wə, yeiŋ mbaŋ wi bəni wimbun num wi fiəli baŋsi bə, bəni bədəkə bə bə nɪ laniki bənchi bə Nyə gukuli bəh bə.

¹⁵ Akisəkə asi mbaŋ wichi nɪ yeiŋ Jisəs, təkəli nalə ka seiŋ a bə bəchi, yəkə tsə i bənih i wi.

¹⁶ Wi bikə i bə a, “Mbeiŋ gukuliki kəm nə?”

¹⁷ Mi widəkə i mbaŋ kintəəŋ chukuli wi a, “Mi wi lanini, mih si dzə bəh waiŋ wuŋ i wə, kəm kiŋ'waka kidəkə kə i gwu yi wə, num ki fə wi, wi chu kinchini.

¹⁸ Kiŋ'waka kiwə si chufi ləə wi i kuku, bifu ka bukuki i dzaka ki wə wi dzi jəŋ, wi dza ləkə kəbi i chu ŋgwuŋ. Mih ka dzaka a bwa ba bə mbaŋ bwili kiŋ'waka kiwə, bə məmsi wəkə məŋ.”

¹⁹ Jisəs wəkə yakadəiŋ, dzaka i bə a, “Ɔəə! Ngəkə wələ wi keiŋki maka wi jiə shəm i Nyə. Mih kə num bəh mbeiŋ i tsə buku dəiŋ a? Mih ni kaŋa shəm bəh mbeiŋ i tsə buku dəiŋ na? Mbeiŋ dzə nyā waiŋ wiwə i mih fa.”

²⁰ Bə ka dzə dzə bəh waiŋ wiwə i Jisəs. Si kiŋ'waka kiwə yeiŋ Jisəs, ka chufi waiŋ wiwə akisəkə wi gbə i kuku ka jwəki feiŋ, bifu buku i dzaka ki wə.

²¹ Jisəs bikə i tii waiŋ wiwə a, “Gia yələ nɪ yisi wi yibwiŋ na?” Wi chukuli a, “Yi nɪ yisi wi, wi keiŋ a waiŋ.

²² Kiŋ'waka kiwə si dza chufi ləə wi i gbuku wə i jəbi jəbi wə bəh i mwi mə lansi nəŋ a bəkəli wi. Wə

kabə num i fə gia, mntee, wə kwāsi nshēiŋ i buku, wə gāmti buku.”

²³ Jisəs bikə i wi a, “Yaka mih kələ i fə gia yidəkə a? Gia yichi kaŋaki lə dzəh i mi wə wi jiə shəm.”

²⁴ Akisəkə tii waiŋ wiwə ka wam bəh ŋga a, “Mih jiə shəm i Nyə. Fê ma mih jiə tsə yaka.”

²⁵ Jəbi wə Jisəs nŋ yeiŋ a mbaŋ wi bəni yəkəki juŋniki dzəki i wi wə, wi wam kaŋyi kiŋ'waka ki ŋkpeli kiwə dzaka i ki a, “Wə, kiŋ'waka ki ŋkpeli kələ ki fəki a waiŋ wələ ma dzakaki chu wəkə kə tə gia, mih dzakaki i wə, bŋku i waiŋ wələ wə, wə tsəki. Kiə wə bi ma fiəni lŋə i gwu yi wə.”

²⁶ Ayaka kiŋ'waka kiwə wam bəh ŋga, chu chufi lə waiŋ wiwə i dzəh yichu wə, ka buku i gwu yi wə. Wi ka nə i kuku ka kiŋkpili ki mi. Si bəni bəduli yeiŋ yakadəiŋ, ka dzakaki a, “Wi kpi lə.”

²⁷ Jisəs ka kaŋa wi i tseiŋ wə giŋsi wi, wi dza num i beŋ.

²⁸ Jisəs bəh bwa bu bə mbaŋ ka tsə liə i dzu, bə bikə i wi i jum wə jum wə a, “Akə kəm nə wə buku si məmsi wəkə məŋ i bwili chinda wi ŋkpeli wiwə a?”

²⁹ Wi chukuli i bə a, “Fieŋ fiə fi kə i bwili ŋkaiŋni wi chinda wiwə kə a ntsa shəŋ. Fieŋ fidəkə chi chi məŋ i bwili.”

*Jisəs chu dzaka kəm bə kpi yə wi bi kpi
(Matio 17:22-23; Luk 9:43b-45)*

³⁰ Bə nyə feiŋ tsə dzəh i Galili, Jisəs kəŋ kə a mi widəkə kiə di biə bə kə,

³¹ kəm wi nŋ nyaniki tsəki wi lani tsə bwa bu bə mbaŋ. Wi nŋ laniki bə a bəni bi nya lə mi wə yeli wi kə Waiŋmi i kaŋ yi bəni a bə wəə wi. Bə ka bi wəə

wi, ma a bi numki i kaŋ yitali wə, wi bi dza i kpi wə.

³² Si wi dzaka yakadəiŋ, bə nəki wəkə kiə kə gia yə wi dzakaki ayakalə, bə ka lwaki i bikə.

*Mi wimum kə ndə a?
(Matiə 18:1-5; Luk 9:46-48)*

³³ Bə dzə buku i Kafanaum, i jəbi wə wi liə num i dzu wi bikə i bə a, “Mbeŋ si gukuliki i dzəh a nə?”

³⁴ Bə kpichumi məŋ, kəm bə nī nyaniki i dzəh gukuli a bə bə a, mi wimum i bə kintəŋ kə ndə a.

³⁵ Jisəs num kuku, bəŋ bə bəchi jwəfi ntsə bəfa, dzaka i bə a, “Mi wə wi nəŋki i num mi wi ninshiŋ, wi kaŋaki i dzəki gwu yi ka mi wi jum wə bəh ka mi wə wi nəmki i bəni bəchi.”

³⁶ Si wi dzaka yakadəiŋ, ka dzə waiŋ wi nchiŋ təm i bə kintəŋ, ka chu giŋ kumi wi i tseiŋ yi wə ka dzaka i bə a,

³⁷ “Mi wə wi dzə waiŋ wələ kəm bəh yeli wuŋ, yaka wi dzə num mih. Mi wə wi dzə mih, wi ka dzə dəkə num mih, wi dzə num mi wə wi faaŋ mih.”

*Mi wə wi jwəki kə wə, yaka wi təbiki lə wə
(Luk 9:49-50)*

³⁸ Jən dzaka i wi a, “Mi wi lanini, buku si yeŋ mi widəkə wi bwili bəchinda bə ŋkpeli i bəni wə i yeli wa wə, buku ka kaŋyi wi, kəm wi kəkə mi wibuku wi mbaŋ widəkə.”

³⁹ Jisəs ka chukuli i bə a, “Kiə mbeŋ ki chī kə wəmaka mi. Mbeŋ kiə a mi wə wi fəki gia yi kaŋyini bəŋ num yeli wuŋ, wi kəkə i chu dzakaki gia yichu kəm mih.

⁴⁰ Mi kabə jwəki kə bukumbeŋ, yaka wi təbiki lə bukumbeŋ.

⁴¹ Mih fukuki ηkəη i mbein a, na ndə wə wi nya na bwam wi mwi i mbein i mu i yeli wuη wə, bəh kəm tə a mbein kə bəni bə Klistus, wəmakā mi kəkə i bi laksi mmakti wi.”

*Gia yə yi kə i fə a bəni fəki chu
(Matio 18:6-9; Luk 17:1-2)*

⁴² Jisəs ka chu dzaka a, “Na ndə wə wi fə a wainj wimu i mbanj wi bwa bəη bələ kintəəη bə jiə shəm yibə i mih fə chu, ma yi ndzəηki a bə shū shəηsi nəkə wimbūm i məkə ki wəmakā mi wə, bə chīni shī wi i kinchwə kimbūm wə.

⁴³⁻⁴⁴ Yi chu num a, tseinj ya kabə fəki a wə fə chu, wə tainj bwīli tseinj yiwə. Yi ndzəηki a wə liə i nəni kə ki bi tsə kaa kə bəh tseinj yimu, kəbi a wə kaηaki tseinj yichi bə num i bi ləə wə i gbuku wimbūm mə, wi kəbi i bi nyumi.*

⁴⁵⁻⁴⁶ Gbu wa kabə fəki a wə fə chu, wə tainj bwīli gbu wiwə. Yi ndzəηki a wə liə i nəni kə ki bi tsə kaa kə bəh gbu wimu, kəbi a wə kaηaki gvu yichi bə num i bi ləə wə i gbuku wimbūm mə.

⁴⁷ Dzəkəh wa kabə fəki a wə fə chu, wə kəmbwili dzəkəh wiwə. Yi ndzəηki a wə liə i ηkunj bi Nyə wə bəh dzəkəh wimu, kəbi a wə kaηaki dzəkəh yichi, bə num i bi ləə wə i gbuku wimbūm mə.

⁴⁸ Di biələ kə num n'yin yə yi si kpiyi kə num fein dzi bəni, gbuku wə wi si nyumi kə num fein fisi bə.

⁴⁹ Mbein kīəki a gbuku bi kəmki mi wichi asi bə si fianjsi fiēη bəh ηkaka.

* **9:43-44** + Biηwakti bikpu bidəkə kə num bə kpeinjsi fa chu kpeinjsi tə i jum wə kəm 46 a, “Di biələ kə num n'yin yiwə chu kpiyi kə dzi bəni fein, ayaka gbuku chu num fein nyumi kə.”

50 Nkaka kɔ fiɛŋ fi ndzɔŋni, ayaka yi ka laksi njwɔŋni bi bɛ kɔ i chu fɛ na dɛiŋ ka yi chu fiɛni njwɔŋki a? Mbeɛiŋ numki aka ŋkaka yɛ yi njwɔŋki, mbeɛiŋ num bɛh bɛni i mbɛiŋni wɛ.”

10

*Kɔm ŋkɔŋ wi minjkrɔŋa
(Matiɔ 19:1-12; Luk 16:18)*

1 Jisɔs dza feiŋ, tsɛ i kimbu ki tumi ki Judea wɛ, dan Bɔkɔ yi Jɔdan ka tsɛ i kiwunɔ. Mbanɔ wi bɛni ka chu juŋniki dzɛki i wi kpɛŋ, wi ka laniki bɔ asi wi nɔ shiki wi lani.

2 Bɛfalasi dza dzɛ i mɔmsi wi, ka bikɛ i wi a, “Nchi bumki lɛ a mi kɔlɛ i kɔŋŋ kpɛ wi a?”

3 Jisɔs fiɛni bikɛ tɛ i bɔ a, “Muses nɔ nya nchi a mbeɛiŋ fɛki dɛiŋ a?”

4 Bɔ chukuli a, “Muses nɔ kɔ wi bɛe a mi kɔlɛ i bee kpɛ wi. Jɔbi wɛ wi bee, wi nyɛka kinwakti ki chusi a ŋgain bee wi, wi nyɛ i wi.”

5 Jisɔs chukuli i bɔ a, “Akɔ kɔm kifwu kimbeɛiŋ kilɛkɛli ka Muses nyaka nchi wɛlɛ i mbeɛiŋ.

6 Ayakalɛ, a nɔ kɔ i kin'yisi ki mbi wɛ Nyɔ nɔ maa num minyuku bɛh minjkrɔŋa. Si wi maa yakadɛiŋ ka dzaka a,

7 ‘Akɔ kɔm yɛlɛ minyuku bi bɛe ba wi bɛh nih wi wi chɛiŋni bɛh kpɛ wi,

8 ayaka ma bɔ bɛfa bi fiɛni num i mi wimu wɛ.’ Ayakadɛiŋ, bɔ bi chu num kɛ ka bɛni bɛfa, bɔ bi numki i mi wimu.

9 Yi kɔ a, fiɛŋ fiɛ Nyɔ kɔ wi chiŋni lɔ, kiɛ mi bi mɔm kɛ i gɛli.”

10 Jɔbi wɛ Jisɔs bɛh bwa bu bɛ mbanɔ nɔ kɔ dzu, bɔ chu bikɛ i wi kɔm gia yiwɛ.

11 Wi chukuli i bə a, “Na ndə wə wi bee kpə wi ka dzə widəkə, yaka wi fə chu i kpə wi i nəki bəh miŋkpaŋa widəkə.

12 Miŋkpaŋa ka buku nyuwi, tsə dzə minyuku widəkə, yaka wi fə chu, i tsə nəki bəh minyuku widəkə.”

*Jisəs jiə kimbəiŋsi i bwa bəŋchiŋ wə
(Matiə 19:13-15; Luk 18:15-17)*

13 Bəni nī dza ka dzəki bəh bwa i Jisəs a wi kəm bə a bəh kaŋ, bwa bu bə mbaŋ kabə kaŋyi bə.

14 Jəbi wə Jisəs nī yeiŋ yakadəiŋ, shəm bəkə wi, wi dzaka i bə a, “Mbeiŋ bēe ma bwa bəwə dzəki i mih wə, kiə mbeiŋ ki chī kə bə, kəm ŋkuŋ bi Nyə kə num i bəni ka bələ.

15 Mih fukuki ŋkəŋ i mbeiŋ a, mi wə wi ka dzə dəkə ŋkuŋ bi Nyə ka waiŋ wi nchiŋ wələ, wi məŋ i bi liə i bi wə.”

16 Si wi dzaka yakadəiŋ, dzə kumi bə, jiə kaŋ i bə wə, bəiŋsi bə.

*Jisəs bəh tii kpə
(Matiə 19:16-30; Luk 18:18-30)*

17 Jisəs dza a ŋgaiŋ nyə wə, mi widəkə yəkə dzə tum binyu i wi nshiŋ ka dzaka a, “Mi wi Lanini, wə wə wə kə mi wi ndzəŋni, gia yə mih kaŋaki i fə ka mih ni kwati nəni kə ki bi tsə kaa kə kə na nə a?”

18 Jisəs chukuli i wi a, “Wə bəəŋ mih a mi wi ndzəŋni kəm nə? Mi widəkə kəkə wə wi ndzəŋki. A kəbi a Nyə shəŋ wə wi ndzəŋki.

19 Ntə wə kiəki lə bəŋchi bə Nyə bə bə dzakaki a, ‘Kiə wə ki wə kə mi, kiə wə ki nə kə bəh kpə mi, kiə wə ki chwə kə, kiə wə ki bēeŋ kə nsaka wi ntəkə, kiə wə ki fə kə kimfikili, bəh wə a wə kəksi ba wa bəh nih wa?’ ”

20 Mi wiwə chukuli i Jisəs a, “Mi wi lanini, bənchi bələ bəchi kə num mih nī jiəki lə bə i yisi si mih nī keiŋki waiŋ wi sumi.”

21 Jisəs bwaŋ dzəkəh i wi wə lə tulululu, kəŋ wi, ka dzaka i wi a, “Fieŋ fidəkə baan fimu fiə wə keiŋki i fə. Tsê tâŋni bieŋ bia bichi biə wə kaŋaki, ma wə gâa kpə wiwə i bəni bə kifuu, ka wə bi kwati mbum num i tumi ki beŋ wə. Wə ka fə yakadəiŋ, wə dzə biəli mih.”

22 Si Jisəs dzaka yakadəiŋ, mi wiwə wəkə yaka shi wuŋ wi i fuŋ, wi fiəni gwu ka tsəki num a nsheŋ nsheŋ, kəm wi nī kaŋaki lə mbum nalə.

23 Jisəs dza fiəni gwu tseŋ tali bwa bu bə mbaŋ, dzaka i bə a, “Yi ləkəki lə na bəh ŋga i bəni bə kpə i bi liə i ŋkuŋ bi Nyə wə.”

24 Ndzaka wiwə fumsi bwa bu bə mbaŋ. Jisəs ka chu dzaka i bə a, “Bwa bəŋ, yi ləkəki lə na bəh ŋga i mi* i liə i ŋkuŋ bi Nyə wə!

25 Yi bəniki alə i kikum i liə i dzəŋə yi nsala wə, tsə si mi wi kpə kə i liə i ŋkuŋ bi Nyə wə.”

26 Bə wəkə yaka, yi fumsi bə na bəh ŋga, bə ka dzakayiki a bə bə a, “Aka bə num yaka, ma ndə bi bəiŋ a?”

27 Jisəs fiəni tseŋ bə lə, ka dzaka i bə a, “Yələ ləkəki alə i mi wiwəm, ayakalə i Nyə gia yidəkə kəkə yə yi ləkəki i wi.”

28 Bitə ka dza dzaka i Jisəs a, “Tsêiŋ, buku bee bieŋ bichi ka biəliki wə.”

29 Jisəs chukuli i wi a, “Mih fukuki ŋkəŋ i wə a, Mi kəkə wə wi bee juŋ yi, nabə bwa bə nih wi, nabə jémi yi, nabə nih wi, nabə ba wi, nabə bwa bu, nabə

* **10:24** Biŋwakti bikpu bidəkə kaŋaki i di biələ wə a, “Mi wə wi kə wi jiə mfii bi i mbum wə...”

khə wi, a wi bee kəm mih bəh kəm ntum wi ndzəŋni wi Nyə,

³⁰ a wi bi num wi kaŋa kə júŋ bəh bwa bə nih wi, bəh jémi yi, bəh nih wi, bəh bwa, bəh kikhə kinjani gbi tsə si wi ní kaŋaki. Ayaka bəni bi bwaŋki lə gvu tə i wi cheiŋ, i jəbi wi dzəni wə, wi bi kwati nəni kə ki bi tsə kaa kə.

³¹ Ayakalə, bəni bəduli bə bə kə i ninshiŋ i liə bi numki num i jum wə, bəduli bə bə kə i jum wə i liə bi numki num i ninshiŋ.”

Jisəs chu dzaka i kinjani kitali wə kəm kpi yi
(Matiə 20:17-19; Luk 18:31-34)

³² Jisəs bəh bwa bu bə mbaŋ ka chu dza kwa dzəh, ka yakaki tsəki i Jelusalem wi tsə i ninshiŋ. Ayaka bwa bu bə mbaŋ num bəh ŋkainyi. Bəni bə bə ní biəliki wi tə bə lwa. Jisəs chu dzə bwa bu bə mbaŋ bə jwəfi ntsə bəfa bəh bə baka gvu wi fuku i bə gia yə yi ni num bəh wi.

³³ Wi dzaka i bə a, “Mbəiŋ wəkəli, bukumbəiŋ si yaka tsə i Jelusalem, bə num i tsə nya mi wə yeli wi kə Waiŋmi i kaŋ yi bətii mfə gia bəmbum bəh bəni bə bə laniki bənchi bə Nyə, bə ni saka təiŋ nsaka wi a bə wə wi, ka bə nya i kaŋ yi tumi wə,

³⁴ ayaka bə ni təyi wi, chuhyi midziŋ i gvu yi wə, bə tweiŋ wi, bə wə wi, a bi ka num i kaŋ yitali wə, wi bi dza i kpi wə.”

Jəm bəh Jəŋ nywa biŋgbəkə bimum i Jisəs
(Matiə 20:20-28)

³⁵ Jəm bəh Jəŋ bə bə ní kə bwa bə Səbide, dza dzə yeiŋ Jisəs ka dzaka i wi a, “Mi wi lanini, gia yidəkə kələ yə buku nəŋki a wə fə i buku.”

36 Wi bikə i bə a, “Mbein nənki a mih fê nə i mbein?”

37 Bə chukuli a, “Buku nənki a jəbi wə wə bi numki i mbum bia wə, ma buku bi num i binḡbəkə bimum wə, mi widəkə i tsein ya yiləkəli wə, widəkə i yi kimiəkə wə.”

38 Jisəs chukuli i bə a, “Mbein kiəki kə gia yə mbein bikəki. Mbein kələ i bi mu bwam wi ḡgəkə wə mih bi mu, nabə i liə i ḡkaini wi ḡgəkə wimum wə mih bi liə yein a?”

39 Bə chukuli a, “Buku kələ i fə.” Jisəs dzaka i bə a, “Mbein kələ i mu bwam wi ḡgəkə wə mih ni mu, bəh i liə tə i ḡkaini wi ḡgəkə wimum wə mih bi liə yein,

40 ayakalə i shinum i kimbu kəḡḡ ki tsein yiləkəli wə nabə i yi kimiəkə wə a kəkə di bin i nya i mi. Di biwə kə i bəni bə, bə n̄ kein si di biwə i bə.”

41 Jəbi wə kinka ki bwa bə mban bə Jisəs bə jwəfi bə n̄ wəkə kəm gia yiwə bəksi tə i Jem bəh Jən.

42 Jisəs bəḡḡ bə bəchi, ka dzaka i bə a, “Ntə mbein kiəki lə a bəni bə bə sakaki kitumi ki bəni bədəkə si yaka num i bəni bəbə bein, bəni bəmbum bəbə chusi ḡga bibə i bə bein a?”

43 Yəmaka kaḡaki kə i numki yakadəin i mbein kintəḡḡ. Mi wə wi nənki i num mi wimum i mbein kintəḡḡ wi kaḡaki i n̄m wə wi nəmki num nəmni i mbein.

44 Mi wə wi nənki i num mi wi ninshin i mbein kintəḡḡ, wi kaḡaki i n̄mki mfa wi mi wichi.

45 Mbein kiəki a mi wə yeli wi kə Wainmi n̄ ka dzə dəkə a bə n̄mki i wi. Wi n̄ dzə i nəmki i bəni, i nya nəni ki ka n'yelih i yelih bəni bəduli i kpi wə.”

*Jisəs wəli dzəkəh yi Batimayus
(Matiə 20:29-34; Luk 18:35-43)*

⁴⁶ Bə nyani tsə buku i kwili wi Jeliku wə. Jəbi wə Jisəs ni nyəki feiŋ bəh bwa bu bə mban bəh mban wi bəni wimbum, kifəkə kidəkə shi num a dzə kpəŋ nywa biəiŋ, yeli wi num Batimayus, waiŋ Timayus.

⁴⁷ Jəbi wə wi si wəkə a akə Jisəs wi Nasali, wi yisi ka wamki bəh ŋga a, “Jisəs, waiŋ Nkunj Debit kwəsi nsheiŋ i mih.”

⁴⁸ Bəni bəduli dza yisi i kaŋyi wi dzaka a wi bāŋ. Ayakalə, wi chu fiəni wam na bəh ŋga a, “Waiŋ Nkunj Debit kwəsi nsheiŋ i mih.”

⁴⁹ Jisəs ka num, ka dzaka a bə bəəŋ wi. Bə bəəŋ kifəkə kiwə, ka dzaka i wi a, “Kāŋa shəm, dzā beiŋ, wi bəəŋki wə.”

⁵⁰ Kifəkə kiwə ka saka baa mbun i gwu yi wə ləə i kuku, saka dza beiŋ tsə i Jisəs wə.

⁵¹ Jisəs bikə i wi a, “Wə nəŋki a mih fə nə i wə a?” Kifəkə kiwə chukuli a, “Mi wi Lanini, mih nəŋki i yeiŋki biəiŋ.”

⁵² Jisəs ka dzaka i wi a, “Wə tsə mfia. Shəm yə wə jiə i mih fə wə bənih.” Akisəkə dzəkəh yi baiŋ wi ka yeiŋki biəiŋ, ka biəliki Jisəs i di biə wi ni tsəki.

11

*Bə dzə Jisəs i Jelusalem ka ŋkun
(Matiə 21:1-11; Luk 19:28-40; Jən 12:12-19)*

¹ Jisəs bəh bwa bu bə mban ni kəmsiki tsəki i Jelusalem, bə keiŋ num kəmsi tsə i kwili wi Betfajə bəh bi Betani wə biə bi kəmsiki tsəki i ŋkwun wi Keiŋ yi Ōlif wə, wi ka faaŋ bwa bu bə mban bədəkə bəfa,

² dzaka i bə a, “Mbein̄ tsê i kwili wi ninshin̄ wəyaka wə. Jobi wə mbein̄ ni liəki tsəki fein̄ akisəkə, mbein̄ ni yein̄ lə wain̄ njakas num bə shu, maka mi num yaka yein̄ bein̄, mbein̄ shwāli dzê bəh yi fa.

³ Mi widəkə ka bikə a mbein̄ shwaki yi kəm nə a, mbein̄ chukuli a Bah kan̄aki lə nəm bəh yi, a wi ki fiəniki dzəki lə bəh yi a liə liə.”

⁴ Bə ka nyə tsə yein̄ yi num bə shu i fifiənə i dzəh kpən̄. Ayaka bə ka shwaki.

⁵ Si bə n̄ shwaki wain̄ njakas wiwə bəni bədəkə bə bə n̄ kə fein̄ bikə i bə a, “Mbein̄ fəki nə yaka?”

⁶ Bə ka fuku i bə gia yə Jisəs si dzaka. Bəni bəwə ka bee yi bə nyə bəh yi.

⁷ Si bə n̄ dzə bəh yi i Jisəs, jiə bəmbun̄ bəbə i njakas yiwə bein̄, Jisəs ka yaka.

⁸ Bəni bəduli ka təkəki tsəki bəmbun̄ bəbə i dzəh, bədəkə fakayi cha yi kein̄ yi chwa, təkə tə i dzəh.

⁹ Bəni bə bə n̄ tsəki i Jisəs nshin̄ bəh bə bə n̄ biəliki i jum wə wili a, “Lilili, kin̄kəksi kə Nyə wə ɔɔ! Nyə lə kimbəin̄si ki i mi wə wi dzəki i yeli wi Bah wə ɔɔ Lilili.*

¹⁰ Nyə lə kimbəin̄si ki i ŋkun̄ bi wə tii wibuku wə Dəbit wə wi si dzə lə! ɔɔ, kin̄kəkni kə i Nyə wi bein̄ wə Eeee!”

¹¹ Jisəs tsə buku i Jelusalem, liə i jun̄ yi fəni yi gia wə, jobi wə wi n̄ tsein̄ tali si gia yichi kə. Si a n̄ kə asi num i fijəbi wi ka fiəni bəh bwa bu bə mban̄ bə jwəfi ntsə bəfa tsə i Betani.

*Jisəs lin̄ kpəin̄ widəkə
(Matio 21:18-19)*

* **11:9** Lilili wələ kə i já yi Glik wə a “Həsanna”.

12 Chəkə buku wəɔ Jisəs bəh bwa bu bə mbanj nyə i Bətani chu tsə i Jelusalem, ayaka dzəŋ wəɔ wi.

13 Wi lə dzəkəh yeiŋ kpəiŋ wi fig widəkə wi num nanu, kidzəni num yeiŋ nalə num bə si dzi lə mitam miwə.† Wi ka tsə buku feiŋ i yeiŋ a yuwidəkə ŋgaiŋ kələ kwati fieŋ yeiŋ i dzi. Wi ka tsə buku feiŋ nəki yeiŋ kə fieŋ yeiŋ wə, yeiŋ shəŋ a kidzəni yeiŋ, kəm a nɪ kəkə jəbi wə mitam si wum yeiŋ.

14 Wi ka dzaka i kpəiŋ wiwə a, “Kiə mi bi ma chu lansi dzɪ fieŋ i wə wə.” Si wi dzaka yakadəiŋ bwa bu bə mbanj wəkə yi.

Jisəs kəŋŋ bwili bəni bə shi i juŋ yi fəni yi gia yi Nyə mə

(Matɔ 21:12-17; Luk 19:45-48; Jəŋ 2:13-22)

15 Si bə tsə buku i Jelusalem, Jisəs tsə liə i təkə wi juŋ yi fəni yi gia mə yisi ka kəŋŋki bəni bə bə nɪ taŋniki bəh bə bə nɪ taŋki biəiŋ, beəŋsi bibaŋ biə bəni nɪ kwuniki kpə yeiŋ, bəh biŋgbəkə bi bəni bə bə nɪ taŋniki bibumi.

16 Wi nəki bum kə a mi kələ i giŋ fieŋ i tsə danɪsi bəh fi i təkə wi fəni wi gia wə.

17 Wi ka laniki bə dzaka a, “Ntə bə kə bə nyaka a, Nyə dzakaki a,

‘Juŋ yiŋ kə bə bi bəŋŋki a juŋ yi tsani i mbi wichi a?’ Mbəiŋ ka fiəni yi a yi chu taa wi bəji.”

18 Bətii mfə gia bəmbum bəh bəni bə bə nɪ laniki bəŋchi bə Nyə wəkə yi ka nəŋki dzəh i wəɔ wi. Bə ka lwaki wi kəm mbanj wi bəni nɪ wəkəliki nlani wi wəkə ndzəŋni nalə.

19 Asi fi jəbi nɪ dzə, Jisəs bəh bwa bu bə mbanj buku i kwili kintəəŋ.

† 11:13 Bə bəŋŋki kpəiŋ wiwə i já yi ŋkali wə a “fig”.

*Nlani wə wi bukuki i kpɛiŋ wə Jisəs nɪ liŋ
(Matiə 21:20-22)*

²⁰ Si Jisəs bəh bwa bu bə mbaŋ nɪ buku ka ghaniki kinchəŋəchəŋə, bə yeiŋ kpɛiŋ wiwə num wi kpiyi lə wichi shi buku i gaan wə.

²¹ Bitə ka kwaka gia yə yi ni num, ka dzaka i Jisəs a, “Mi wi Lanini, yeiŋ kpɛiŋ wə wə ni liŋ si wi kpiyi a.”

²² Jisəs chukuli i bə a, “Mbeiŋ jɪə shəm i Nyə.

²³ Mih fukuki ŋkəŋ i mbeiŋ a, mi ka dzaka i ŋkwuŋ wələ a, ‘Mûku gwu ya fa tsə gb̄ə i kinchwə kimbum wə’, Wi ka dzakaki yakadəiŋ məŋni kə yi i wi shəm, num wi bum a gia yələ ŋgaiŋ dzakaki lə ni num lə, ma yi ni nûm i wi.

²⁴ Ayakadəiŋ, mih fukuki i mbeiŋ a, na finaiŋ fiŋ fiə mbeiŋ nywaki i ntsa wə, num mbeiŋ bum a mbeiŋ ni kwati lə, ma mbeiŋ ni kwati.

²⁵ Mbeiŋ ka num i tsa, mi kaŋa mi widəko i shəm, wi dālinya wi. Mbeiŋ ka fəki yakadəiŋ ma Ba wimbeiŋ wə wi kə i beiŋ ni dalinya chu bimbeiŋ tə.
[

²⁶ Mbeiŋ ka baan i dalinyaki chu bi bəni bədəko, ma Ba wimbeiŋ wə wi kə beiŋ bi ma dalinya bimbeiŋ tə.] ”‡

*Bə bikə di biə ŋga bi Jisəs nyə
(Matiə 21:23-27; Luk 20:1-8)*

²⁷ Jisəs bəh bwa bu bə mbaŋ chu tsə liə i Jelusalem. Jəbi wə wi nɪ nyaniki nnyaki i juŋ yi fəni yi gia wə, bətii mfə gia bəmbum bəh bəni bə bə nɪ laniki bənchi bə Nyə bəh bəni bə bə nɪ sakaki tumi ki Bəju nyə dzə yeiŋ wi,

‡ **11:26** Biŋwakti bikpu bidəko bə nɪ yisi nyaka gia yi Nyə yeiŋ kaŋaki kə kiŋka kələ.

²⁸ bikə i wi a, “Wə dzə faiŋ ŋga biələ na ka wə fəki gia yələ a? A nya ndə ŋga biwə i wə, a wə fəki gia yiwə a?”

²⁹ Jisəs chukuli i bə a, “Mih ki bikəki lə kimbikə kimu i mbeiŋ, mbeiŋ ka n̄ chukuli, mih ka ni fuku i mbeiŋ mi wə wi nya ŋga a mih fəki gia yələ.

³⁰ A n̄ nya ndə ŋga i Jəŋ na ka wi juliki bəni i bəkə a? Bi n̄ nyə i beiŋ ma n̄ nya mi wiwəm a? Mbeiŋ chukuli mih!”

³¹ Bə dza ka gukuliki a bə bə a, “Bukumbeiŋ ka chukuli a, bi n̄ nyə i beiŋ, wi ni bikə i bukumbeiŋ aka fə nə a bukumbeiŋ ma bum i Jəŋ a?”

³² Bukumbeiŋ ka ni chukuli a, a n̄ nya mi wiwəm, dəiŋ na?” Bə n̄ lwaki bəni kəm bə bəchi n̄ kə num bə bum a Jəŋ kə na mi ntum wi Nyə.

³³ Ayakadəiŋ, bə ka chukuli i Jisəs a, “Buku kiəki kə.” Jisəs ka dzaka i bə a, “Yaka mih tə ki fukuki kə i mbeiŋ mi wə wi nya ŋga i mih ka mih fəki gia yələ.”

12

*Ndi kəm bəni bə mi n̄ jiə i khə
(Matio 21:33-46; Luk 20:9-19)*

¹ Jisəs ka yisi i dzakaki i bə i bəndi wə a, “Mi widəkə n̄ nəm khə wi mintam wə bə keiŋsiki mbih yeiŋ, num wi ta fiəli bəh mbaiŋ, chum di biə bə n̄ dəŋki mintam miwə yeiŋ mbih buku, ka maa kibəŋ ki chənini feiŋ, ka jiə bəni i khə wiwə wə, ka nyə tsə i tumi kidəkə wə. ² Jəbi wə bə n̄ kaŋaki i yisi ŋkəh dzə kpeiŋ, tii khə wiwə ka faaŋ waiŋ wi wi nəm widəkə i bəni bə wi n̄ jiə khə wiwə i bə a bə tsə dzə mmu mintam.

³ Ayakalə, bə tsə kwa lə wi ka tweiŋ kəŋŋ wi bəh kaŋ yiyəə wi nyə.

4 Ayaka mi wi khə wiwə ka chu faaŋ waiŋ wi nəm wi widəkə i bə, wi tsə bə chu tweiŋ wi, wi kaŋa bali i fwu wi wə, ŋgəmsi wi.

5 Wi chu faaŋ widəkə, bə wəwə wəmaka. Wi chu faaŋ bədəkə bəduli, bə tweiŋ bədəkə, wəyɪ bədəkə.

6 Wi faaŋ lə, a dzə baan a wimu, wəmaka num waiŋ wi wi shəm. Ayaka wi fiəni faaŋ wi i bə kwaka a bə ni tsə kəkəsi lə waiŋ wi ŋgaiŋ wələ.

7 Ayakalə, bəni bə nəm bə dzaka a bə bə a, ‘Wələ kə ndzi kwili wi tii khə wələ, mbəiŋ dzê ma bukumbəiŋ wəwə wi ka biəiŋ biwə numki bibukumbəiŋ.’

8 Ayaka bə kwa wi, ka wəwə, guku buku bəh wi yeiŋ khə.”

9 Si Jisəs dzaka yakadəiŋ, ka bikə a, “Gia yə tii khə wiwə nɪ fə kə nə? Wi ni tsə kaasi bəni bəwə, wi nya khə wiwə num i bəni bədəkə.

10 Mbəiŋ ka fa dəkə di biələ i Kiŋwakti ki Nyə wə a? Bə kə bə nyaka a, ‘Təh wə, bəni bə maani nɪ nəiŋ, wi dzə fiəni num təh wi bu wi juŋ.

11 Yələ kə mfə wi Bah, buku ka tseiŋki num bəh ŋkaiŋyi.’ ”

12 Bəni bəwə wəkə ndi wələ, ka kiə a Jisəs tiki num i bə. Bə ka nəŋki dzəh i kwa wi, ka lwa num mban wi bəni wə wi nɪ kə feiŋ. Bə ka bee wi ka nyə.

*Bə taan Jisəs kəm kpə wi ləni kiŋwakti
(Matiə 22:15-22; Luk 20:20-26)*

13 Kifwu ki tumi ka dza faaŋ Bəfalasi bəh bəni bədəkə bə mban wi Ŋkuŋ Heləd a bə tsê tâan Jisəs i kwâ wi i ndzaka wi wə.

14 Bə dzə dzaka i Jisəs a, “Mi wi lanini, buku kiəki lə a wə si dzaka a ŋkəŋ, kəm wə lwaki kə dzəkəh yi

mi kəŋ wəməka kə na ndə. Wə laniki ŋkəŋ num dzəh yi Nyə. Fūku i buku a nchi bumki lə a bə ləŋki kiŋwakti i Kaysa ŋkuŋ wimbum wi Lum, ma wi bumki kə a?

¹⁵ Bukumbəiŋ ləŋki, ma bə ma ləŋki a?” Ayakalə, Jisəs kiə gia yə bə nī wəɛliki bəh yi, ka chukuli a, “Mbəiŋ taanŋki mih kəm nə? Mbəiŋ dzə bəh chwaka ki kpə mih yeiŋ.”

¹⁶ Bə dzə bəh wi, wi dzə, bikə i bə a, “Fwu wələ yeiŋ kə wi ndə a, yeli wələ num wi ndə a?” Ayaka bə chukuli a, “Akə yeli wi Kaysa ŋkuŋ wi Lum.”

¹⁷ Jisəs ka dzaka i bə a, “Mbəiŋ nyāki fiəŋ fiə fi kə fi Kaysa i wi, ma məbəiŋ nyāki fi Nyə i Nyə.” Bə wəkə yaka, gwu kpi lə bə kəm wi.

*Bə taanŋ Jisəs kəm ndzə wi miŋkpaŋa
bəh jəbi wi ndza wi kpi*

(Matiə 22:23-33; Luk 20:27-40)

¹⁸ Bəsadusi bəwə nyə dzə i bikə gia i Jisəs. Bəsadusi bələ nī kə bəni bə bə nī dzaka a bəni bi fiəni dzayiki kə i kpi wə.

¹⁹ Si bə dzə yaka, dzaka a, “Mi wi lanini, Muses nī nyaka i bənchi i buku a,
‘Waiŋnih mi ka kpi bee miŋkpaŋa bə wi kaŋa kə
waiŋ,

wanih mi wiwə kaŋaki lə i nəsi kpə ŋkwu wiwə,
ka bə wi bwə bwa i yeli wi waiŋnih wiwə wə.’

²⁰ Ayakadəiŋ, bwa bə mi widəkə nī kələ nanitan, wi ninshin dzə dzə miŋkpaŋa ka kpi maka bə wi bwə waiŋ.

²¹ Wi kəmsini wə nəsi miŋkpaŋa wiwə, ayakalə ka kpi tə maka bə wi bwə waiŋ. Yi bi num tali ayaka i bwa bəwə nanitan bəchi, mi i bə kintəəŋ nəki bwə kə waiŋ bəh miŋkpaŋa wiwə.

22 Bɔ nɔsi fiɛli wi yaka bɔ bɛchi, mi widɔkɔ kɔbi i bɔ bɛlɛ nanitan wɛ bɛh miŋkpaŋa wiwɔ bwɔ wainj. I kiŋɔksi wɛ miŋkpaŋa wiwɔ bɔŋ kpi tɛ.

23 I liɛ si bɔ bɛchi nanitan nɛ kɔ bɔ nɔsi lɔ miŋkpaŋa wiwɔ, a bi numki jɔbi wɛ bɛni dzayiki i kpi wɛ, ma wi bi numki kpɛ ndɛ a?”

24 Jisɔs chukuli i bɔ a, “Mbɛiŋ dzakaki lɛ mbɛiŋ kiɛ alɛ a mbɛiŋ kɔ fikpɛŋ a? Mbɛiŋ kɔ fikpɛŋ kɔm mbɛiŋ kiɛki kɔ gia yɛ bɛ nyaka i Kiŋwakti ki Nyɔ wɛ, chu kiɛ kɔ tɛ ŋga bi Nyɔ.

25 Gia yɛ yi bi numki jɔbi wɛ bɛni bi dzaki i kpi wɛ, bɛnyuku bɛh bɛkaŋa bi chu baŋsiki kɔ i ndzɔ wi bɛkaŋa wɛ. Bɔ bi numki aka bɛchinda bɛ Nyɔ i bɛiŋ.

26 Gia kɔm ndza wi kpi, mbɛiŋ ka num fa di bi Kiŋwakti ki Muses kɔ kɔm kpɛiŋ wɛ wi nɛ fiiki a? Nyɔ nɛ dzaka i wi Muses a,

‘Akɔ mih Nyɔ wi Ablaham bɛh wi Ayjik bɛh wi Yakɔb a?’*

27 Yi kɔ a Nyɔ kɔkɔ Nyɔ wi bɛŋkwu, wi kɔ Nyɔ wi bɛni bɛwɔm. Mbɛiŋ dzani bɛh ŋga.”

Nchi wɛ wi tsɛki bɛnchi bɛchi
(Matio 22:34-40; Luk 10:25-28)

28 Mi widɔkɔ wɛ wi nɛ laniki bɛnchi bɛ Nyɔ, nɛ dzɛ ka wɔkɔ si Jisɔs bɛh bɛni bɛwɔ gukuliki, chu yeiŋ si wi chukuliki gia yɛ bɔ nɛ bikɛki i wi i dzɛh yindzɔŋni wɛ, ayaka wi ka bikɛ tɛ i Jisɔs a, “Nchi wɛ wi tsɛki bɛnchi bɛchi kɔ winainj a?”

29 Jisɔs chukuli i wi a, “Nchi wɛ wi tsɛki bɛnchi bɛchi kɔ wɛlɛ wi dzakaki a, ‘Ɔ bɛni bɛ Islɛ mbɛiŋ wɔkɔ,

* **12:26** Ablaham bɛh Ayjik bɛh Yakɔb kɔ bɛtii tii wi Bɛju bɛ bɔ nɛ kpiyi na ka bɛ bwɔ Muses.

Bah Nyɔ wə, Nyɔ wibukumbɛiŋ,
Bah Nyɔ wiwɔ kɔ a wimu.

³⁰ Wɔ kɔŋki Bah Nyɔ wa bəh shəm ya yichi,
nyâ gwu ya yichi,
jiə mfi bia i wi wə bichi,
nôm i wi bəh ŋga bia bichi.’

³¹ Nchi wə wi biəli wələ kɔ a,
‘Wɔ kɔŋki mi wə wi kɔ kɔmsi i wɔ kpəŋ asi wɔ kɔŋki
gwu ya.’

Nchi widəkɔ chu kəkə wə wi tsəki bələ.”

³² Mi wə wi n̄ laniki bənchi bə Nyɔ dzaka i Jisəs a,
“Mi wi Lanini, wɔ chukuli na chəŋ. Wɔ dzaka num
ŋkəŋ a Nyɔ kɔ a wimu widəkɔ chu kəkə a kɔbi a wi
shəŋ.

³³ I kɔŋki wi bəh shəm ya yichi, jiə mfi i wi wə bichi,
nəm i wi bəh ŋga bichi bəh i kɔŋki mi wə wi kɔ kɔmsi
i wɔ kpəŋ asi wɔ kɔŋki gwu ya, yi tsəki lə na i fəki
bimfə gia bəh nyám yi waŋni bəh bimfə gia bidəkɔ.”

³⁴ Jisəs ka yeiŋ si wi chukuli ka mi wi mfi, wi ka
dzaka i wi a, “Wɔ kəkə dzəh yi dəəŋ i liə ntəŋ bi Nyɔ
wə.” I jum wə feiŋ wə, mi nəki chu məm kə i dzə
bikə gia i wi.

*Kimbwili wə Nyɔ n̄ kaka kɔ waiŋ ndə
(Matiɔ 22:41-46; Luk 20:41-44)*

³⁵ Jisəs dzə ka laniki bəni i təkɔ wi juŋ yi fəni yi
gia wə, ka dza bikə i bɔ a, “Bəni bə bɔ laniki bənchi
nyani dəiŋ na ka bɔ dzakaki a Kimbwili wə Nyɔ n̄
kaka kɔ waiŋ Ŋkuŋ Dəbit a?

³⁶ Kiŋ'waka ki Baiŋni n̄ fə lɔ Ŋkuŋ Dəbit wələ
dzaka kəm Kimbwili wiwɔ dzakaki a,
‘Bah Nyɔ n̄ dzaka i Bah wuŋ a,
wi n̄m i tseiŋ yi yiləkəli wə,

i tsê buku jəbi wə ŋgain bi jiəki bəni bu bə bə bainki
wi
wi təmyi gvu yi i bə bein.’

³⁷ Dəbit mwi ka bəəŋki wi a Bah wi, wi chu nyani dəin ka wi numki wain wi a?” Si Jisəs ni dzakaki gia yiwə yakadəin, mban wi bəni wə wi nŋ kə fein, ka wəkəliki i wi bəh kinsanli bə wəkə ndzəŋni.

*Jisəs təyi kimfə ki bəni bə bə laniki bəanchi bə Nyə
(Matio 23:1-36; Luk 20:45-47)*

³⁸ Asi wi nŋ laniki bəni, wi dza dzaka i bə a, “Mbein təkni, kəm bə bəni bə bə laniki bəanchi bə Nyə, bə kəŋki i nyaniki nnyaki bəh bəmbun bədəəŋ tsə i kidi ki shi wə, a bəni bəni bə bəh kinəkəksi.

³⁹ Chu kəŋ i numki i di bi kəkni wə i jun yi tsani wə, bəh i di bi bini wə.

⁴⁰ A chu num a bə bə bə laksiki biein bi bəkaŋa bəŋkwu, fwəkyi dzə biein bibə, kwayi fə bəntsa bədəəŋ. Nğəkə wibə bi numki na wimbum.”

*Kinya ki kpə ŋkwu
(Luk 21:1-4)*

⁴¹ Jisəs nyə tsə shinum i kimbu kə ki nŋ tsein ki danŋiki ki kintainntain ki nya kə i təkə wi jun yi fəni yi gia wə,[†] ka tsein ki si bəni dzəki jiəki kpə i kintainntain ki nya mə. Bəni bə kpə bəduli nŋ dzəki jiəki kpə fein wi duli.

⁴² Kpə ŋkwu wi kifuu widəkə nŋ dza dzə, jiə bədəli bəfa yein, wi kpəin kə i fiəŋ fidəkə wə.

⁴³ Ayaka Jisəs bəəŋ bwa bu bə mban dzaka i bə a, “Mih fukuki ŋkəŋ i mbein a kpə ŋkwu wələ wi kə mi

[†] **12:41** Kinya kələ nŋ dzəki di i təkə wi nintəŋ wə bəkaŋa nŋ tsaki fein.

wi kifuu lə, wi nya tsə bəni bəchi bə bə jīaki biēiŋ i kintaiŋntaiŋ kələ mə.

⁴⁴ Bəni bəchi bə bə si nyaki, bə si nyaki num biŋka bibə bi kpə biə bi si jikə ka gbəyiki kuku. Ayakalə, kpaŋa wələ dzə bəh gwu yi yichi nya biēiŋ bichi biə wi kaŋaki, num a biə wi nəki yeiŋ wə.”

13

Gia yi kaiŋni bəh gia yə yi bi numki i jəbi wi dzəni wə

(Matiə 24:1-2; Luk 21:5-6)

¹ Jəbi wə Jisəs nī buku dzə i juŋ yi fəni gia mə, waiŋ wi mbaŋ widəkə dzə ka kaiŋyiki i wi a, “Mi wi Lanini tsēiŋ kitəh kimbūm kələ bə maa juŋ yələ yeiŋ. Akə na mmaa wi juŋ wi ndzəŋni lə!”

² Jisəs chukuli i wi a, “Mbeiŋ yeiŋ alə ŋkaiŋni wi maani wimbūm wələ a? Təh wimu bi baan kə i widəkə beiŋ maka bə baka təkə wi i kuku.”

(Matiə 24:3-14; Luk 21:7-19)

³ Jəbi wə Jisəs nī tsə shinum i Ŋkwuŋ wi Keiŋ yi Olif wə i kimbu kə ki tseiŋki daŋsiki juŋ yi fəni yi gia, i feiŋ wə Bitə bəh Jəm bə Jəŋ bəh Andulu tsə a bə bə ka bikə i wi a,

⁴ “Fūku buku jəbi wə gia yələ yichi bi numki, bəh binchəsi biə bi chusiki a jəbi wi gia yələ yichi si num a kpeiŋ.”

⁵ Jisəs yisi i dzakaki i bə a, “Mbeiŋ təkniiki ka mi bi ma fwəkiki mbeiŋ a mbeiŋ ndzani dzəh.

⁶ Bəni bəduli bi dzə lə dzə yeli wuŋ kəŋ i ninshiŋ, mi dzaka a, ‘Akə mih wiwə.’* Jəbi wə bə bi fəki

* **13:6** “...Mi wiwə.” Bi dzakaki yaka a num kəm Kimbwili wə Nyə nī kaka. Bə bi fəki yaka i fwəkiki bəni bəduli ka bə ndzani dzəh.

yakadəiŋ ka fwəkyiki bəni bəduli.

⁷ Jəbi wə mbein bi wəkəki a bə tumki jum, chu wəkə tə gia kəm jum, kiə shəm bi ma təinyiki mi. Yələ kə gia yə yi kaŋaki i bi num. Ayakalə, kiŋgəksi keiŋ ki dzə kə.

⁸ Tumi bi tumki lə jum bəh kidəkə, ayaka ntəŋ widəkə tum jum bəh widəkə. Nshwaiŋ bi nəŋniki i di di wə, dzəŋ tə bi numki. Yəmaka gia bi numki aka ləli bi miŋkpaŋa wə wi yisi i nəmki.

⁹ Mbein kaŋaki i təkniiki. Mbein kɪəki a bə bi nya danŋi lə mbein i kaŋ yi bəni bə bə sakaki bənsaka. Bə bi twəiŋki lə mbein i juŋ yi tsani wə. Mbein bi numyiki lə i bəni bə bə sakaki tumi nshin, bəh i bəŋkuŋ nshin kəm mih, i beeŋ nsaka wuŋ.

¹⁰ Ayakalə, bə kaŋaki i bi yisi fuku ntum wi ndzəŋni wi Nyə i kitumi kichi wə.

¹¹ Jəbi wə bə bi kwayi mbein i tsə nya i juŋ yi nsaka wə, kiə fwu bi ma bəkə mbein a mbein ni tsə dzaka a nə a. Jəbi wə mbein tsə, mbein ka dzakaki shəŋ a gia yə yi bukuki dzəki i shəm yimbəin wə i jəbi wiwə wə, kəm ndzaka wiwə bi numki kə wimbəin. A bi nyaki Kiŋ'waka ki Baiŋni ndzaka i dzaka kimbein wə.

¹² Mi bi dza dzə lə waiŋnih wi nya a bə wə, tii waiŋ dzə waiŋ wi nya a bə wə. Bwa bi dza lə bwan gvu i bətii bəbə bəh bənih bəbə chein, fə bə wəyi bə.

¹³ Bəni bəchi bi baiŋŋki lə mbein kəm yeli wuŋ. Ayakalə, mi wə wi bi kaŋaki shəm i tsə buku i kiŋgəksi wə akə wə wi bi bəiŋki.

*Kəm gia yi gumini yə yi bi numki
(Matio 24:15-28; Luk 21:20-24)*

14 (Mi wə wi faaki kiŋwakti kələ wôkə ndzəŋ,) jôbi wə mbeinj bi yeinjki gia yi gumini yə yi kə i bəkəli di num yi dzə num i juŋ yi fəni yi gia wə, bəni bə bə kə i Judea bi gêinj yāka i ŋkwún wə.

15 Mi wə wi kə i fwu wi juŋ beinj wi bi ma chu shí líə i dzu a ŋgainj dzôki fiŋ fidəkə.

16 Mi wə wi kə i khə wi bi ma chu fəni kwê a ŋgainj tsə dzə mbuŋ wi.

17 Ngəkə wimbum bi numki wi bəkaŋa bə bə bi numki bəh kitə, bəh bə bə masiki bwa.

18 Mbeinj tsāki a kiə gia yiwə bi ma nŭm i jôbi wi fiəkə yiləkəli wə.

19 Bəni bi yeinjki lə bəŋgəkə i chəkə biwə wə, maka wəməka ŋkaiŋni wi ŋgəkə num num na i yisi si Nyə ní maa mbi wələ bəh i dzə buku bidaiŋ. Ayaka wəməka ŋkaiŋni wi ŋgəkə kəbi i bi chu num.

20 Ayaka asi məŋ a Bah gaali kaŋ yi bəŋgəkə yiwə, ma na mi wimu bi bəinj kə i kaŋ yiwə wə. Ayakalə, a akə kəm bəni bu bə wi ní sabi jiə, yi fə wi gaali kaŋa yiwə.

21 Mi ka bi dzaka i mbeinj i kaŋ yiwə wə a ‘Tsêinj, Kimbwili wə Nyə ní kaka a bə wi lə fa!’ Yudəkə a, ‘Mbeinj tsêinj bə wi yaka fi!’ Kiə mbeinj bi ma bŭm.

22 Mbeinj kíəki a bəni bi dzə lə nyi ntəkə a bə kə bəmbwili bə Nyə ní kaka, bədəkə dzaka a bə kə bəni bə ntum bə Nyə, bə bi fəki bəŋchəsi bə bə chusiki ŋga bibə, fə tə gia yi dzaka ki wəmni, məmsi i fwəkyi bəni bə Nyə kə wi sabibwili bə ka jiə a bə dali dzəh.

23 Mbeinj tsêinj, mih fuku lə gia yələ yichi i mbeinj jôbi keinj.

Si yi bi numki i jôbi wə mi wə yeli wi kə Waiŋmi bi

*fłani dzłki**(Matio 24:29-31; Luk 21:25-28)*

24 A bi numki i kaŋ yiwɔ wə num bəŋgəkə bəwɔ tsə, wəŋ bi dza jiki num jini, fiəŋŋ bi ma chu bainki tə,

25 bijəŋ bi gbəyiki i bein, biein bichi biə bi kaŋaki ŋga i bein bi nəŋniki.

26 Ayakadəin, bəni bi yein si mi wə yeli wi kə Wainmi si wi shiki dzłki i bikwu wə kaŋa ŋga bimbum bəh kiŋkəkni.

27 Ma wi bi ka chinŋsi bəchinda bu bɔ tsə i bimbu bi mbi binaa wə i di biə nshwain gəksiki bəh biə bɔɔli gəksiki, a bɔ dzə juŋni bəni bu bə wi kə wi sabibwili lɔ.

(Matio 24:32-35; Luk 21:29-33)

28 Mbein lāni dzɔ gia i kpein wi fidəin wə. Jɔbi wə cha yiwɔ yisi i nyaki mwi, bwili bindzɛni, mbein ka kiłki a nyum kwuni lɔ gwu.

29 Yi kə a lin, i jɔbi wə mbein bi yeinŋki gia yələ dzo di, mbein ka kiłki a jɔbi si num a kaŋ.†

30 Mih fukuki ŋkəŋ i mbein a ŋgəkə wi liə wələ bi tsə kaa kə maka gia yələ yichi num.

31 Bɔɔli bəh nshwain bi tsə kaa lə, ayakalə gia yin kɔbi i bi lansi nəŋni.

(Matio 24:36-44)

32 Ayakalə, mi widəkə kəkə wə wi kiłki chəkə biwɔ nabə jɔbi wiwɔ. Na bəchinda bə Nyɔ bə i bein nabə Wain Nyɔ tə kiłki kə. A kiłki a Ba, wi mbəŋ.

33 Ayakadəin, mbein tłkniki chu wəkəli kəm mbein kiłki kə jɔbi wə wi bi dzłki,‡

† 13:29 Yuwidəkə a, “Wi si num kəmsi dzə a dzaka kifləŋə wə.”

‡ 13:33 Binwakti bikpu bədəkə kə kpein fa a, “Ntsá”.

³⁴ yi kə aka mi wə wi tsəki nyani, jəbi wə wi ni nyəki, wi bee kwili wi i kaŋ yi bwa bu bə nəm, na ndə bəh chəkə bi bi nəm, na ndə bəh chəkə bi bi nəm, ka dzaka i mi wə wi chəniki dzaka ki mbaiŋ a wi baaŋ chəniki bindzəŋ.

³⁵ Ayakadəiŋ, mbeiŋ nūmki bəh ŋkeiŋsi wi gwu, kəm mbeiŋ kiəki kə jəbi wə tikwili wiwə bi fiəni dzəki. Yudəkə a bi numki i fi jəbi, yudəkə nchəkə kintəŋ, yudəkə i jəbi wə kwəkə ki ninshiŋ təŋki, yudəkə kinchəŋəchəŋə.

³⁶ Kiə wi bi ma təkəli tumbuku wi yeiŋ mbeiŋ nə wə.

³⁷ Ayaka gia yə mih dzakaki i mbeiŋ fa mih dzakaki yi i mi wichi tə a, ‘Mi wichi nūmki bəh kinchəni.’ ”

14

Bəni jiə ja i kwa wəə Jisəs

(Matiə 26:1-5; Luk 22:1-2; Jəŋ 11:45-53)

¹ A ni baaŋ a kaŋ yifa ka bə liə i Dzini bi Ntsədaŋ bəh bi Bləd wə bə ka jiə dəkə dzəŋ yeiŋ. Bətii mfə gia bəmbum bəh bəni bə bə laniki bənchi bə Nyə ka nəŋki dzəh yi welini yə bə ni kwa Jisəs yeiŋ i wəə.

² Bə jiə ja a bə bə a, “Kiə bukumbeiŋ ki məm kə gia yələ i jəbi wə bə fəki Dzini biələ yeiŋ, kəm bukumbeiŋ ka məm yi, ma yi ni dzə bəh ŋgəkə i bəni kintəŋ.”

Min kpaŋa widəkə fian si Jisəs bəh fian si bi tseŋə yindzəŋni

(Matiə 26:6-13; Jəŋ 12:1-8)

³ Jəbi wə Jisəs ni kə i Betani, i kwili wi Samən wə wi ni yisi kə mi wi kumyini, bə ni kə feiŋ bə dzi wə, min kpaŋa widəkə dza liə dzə bəh finsəkə fi fian si

fidəko* a num bi tseŋə yindzəŋni. Fiaŋsi biwə ni kə bi kpə wi ləkəli, num bə keiŋsi a bəh nad shəŋ. Si wi liə, ka bwiŋ dzaka ki finsəko fiwə shuku fiaŋsi biwə i fwu wi Jisəs wə. ⁴ Bəni bədəko bə bə ni kə feiŋ yisi i shwiŋyiki dzakayi a, “Wi bəkəliki fiaŋsi biələ kilələ kəm nə lə?”

⁵ Num bə si kə taŋni fiaŋsi biwə i kpə wə wi tsə bəŋchuku gi yitali, i nyaki kpə wiwə i bəni bə kifuu.” Bə bə yəli i wi.

⁶ Ayakalə, Jisəs dzaka i bə a, “Mbeiŋ bēe wi məŋ. Mbeiŋ nyaki ŋgəkə i wi kəm nə? Wi fə num gia yindzəŋni i mih.

⁷ Mbeiŋ kiə a bəni bə kifuu kə bəh mbeiŋ jəbi wichi. Mbeiŋ num i gamtiki bə i na winaiŋ jəbi wə mbeiŋ kəŋki. Ayakalə, i mih, mih ni numki kə bukumbeiŋ jəbi wichi.

⁸ Kpaŋa wələ fə gia yə wi si kə i fə. Wi shukuyi fiaŋsi biələ i mih wə lə keiŋsi num gwu yin jəbi keiŋ, si bə bi ləkəki mih.

⁹ Mih fukuki ŋkəŋ i mbeiŋ a, na faiŋ bə bi fukuki ntum wi ndzəŋni wələ i mbi wichi wə, gia yələ miŋkpaŋa wələ fə bə bi fukuki yi, bə kwaka wi.”

Judas tsə taŋni Jisəs

(Matiə 26:14-16; Luk 22:3-6)

¹⁰ Judas Iskaliot wə wi ni kə mi i mbaŋ wi bwa bə Jisəs bə jwəfi ntsə bəfa, ka nyə tsə yeiŋ bətii mfə gia bəmbum taŋni Jisəs i bə.

¹¹ Jəbi wə bə ni wəkə yaka bə laŋ nalə, ka kaka wi a bə ni nya lə wi bəh kpə. Wi yisi i nəŋki dzəh yə wi ni nya Jisəs yeiŋ i bə kaŋ.

* **14:3** Finsəko fiələ kə num bə ni keiŋsi bəh bitəh bidəko biələ bə bəŋki i já yi Glik wə a, “alabaster”.

*Jisəs bə bwa bu dzi biəiŋ bi dzini bi gəksini
(Matiə 26:17-25; Luk 22:7-14,21-23; Jəŋ 13:21-30)*

¹² A dzə num i chəkə bi ninshin i Dzini bi Bləd wə bə ka jiə dəkə dzəəŋ yeiŋ, biə bə si kum waiŋ jaka i Dzini bi Ntsədaŋ biwə wə. I feiŋ wə bwa bə Jisəs bə mbaŋ bikə i wi a, “Wə nəŋki a buku tsə keiŋsi faiŋ di biə bə ni dzi Dzini bi Ntsədaŋ yeiŋ a?”

¹³ Wi ka faaŋ bwa bu bə mbaŋ bədəkə bəfa, dzaka i bə a, “Mbeiŋ liə tsə i kwili wə, mbeiŋ ni baŋsi lə bə mi num wi bəkə kpəŋə wi mwi, mbeiŋ bɪli wi.

¹⁴ Jəbi wə wi ni tsə liə, juŋ yə wi liə yeiŋ, mbeiŋ dzāka i tii juŋ wiwə a, Mi wi Lanini bikəki a lum wi juŋ yi bəni bə dzəni kə faiŋ ka bə bwa bu bə mbaŋ num dzi Dzini bi Ntsədaŋ yeiŋ a?

¹⁵ Wi ka ni chusi lum wimbum i juŋ yi beiŋ wə num bə keiŋsi jiə, yi wəkəli a wəkəlini, mbeiŋ liə keiŋsi biəiŋ bidzini yeiŋ.”

¹⁶ Bwa bu bə mbaŋ bə ka nyə tsə i kwili kintəəŋ, tsə yeiŋ biəiŋ bichi num a liŋ asi Jisəs si dzaka i bə. Bə ka keiŋsi biəiŋ bi Dzini bi Ntsədaŋ feiŋ.

¹⁷ A dzə num i fiŋəbi, Jisəs bəh bwa bu bə mbaŋ bə jwəfi ntsə bəfa juŋni feiŋ.

¹⁸ Jəbi wə bə nɪ num kuku ka dziki, Jisəs yisi i dzakaki i bə a, “Mih fukuki ŋkəŋ i mbeiŋ a, mi widəkə i mbeiŋ kintəəŋ ni taŋni lə mih, mi wiwə kələ fa wi dzi buku wi.”

¹⁹ Si bə wəkə yakadəiŋ, ka numki a nsheiŋ nsheiŋ, bə bə bikə i wi a wimu wimu a, “Akə mih ma?”

²⁰ Wi chukuli i bə a, “Akə a mi i mbeiŋ bələ jwəfi ntsə bəfa kintəəŋ a num wə buku wi ni chinŋni n'yəkə bləd i tasa mə.

21 Mi wə yeli wi kə Waiṅmi kaṅaki i bi nyê asi bə nĩ nyaka kəm wi. Ayakalə, ṅgakə wimbum kə i mi wə wi taṅni mi wə yeli wi kə Waiṅmi. Yi nĩ ndzəṅki a bə ma bwə wəmaka mi.”

Jisəs bə bwa bu dzi kichiṅni

(Matiə 26:26-30; Luk 22:14-20)

22 Asi bə nĩ dziki, Jisəs dza dzə bləd, nya kiyəṅni i Nyə, gbeyi, nya i bwa bu bə mbaṅ ka dzaka i bə a, “Mbeiṅ kə, a fa kə gwu yiṅ.”

23 Wi ka dzə tə bwam, nya kiyəṅni i Nyə, ka nya bwam wiwə bə bəchi mu fiəli.

24 Wi ka dzaka i bə a, “Mələ kə mwa məṅṅ mə Nyə dzi miṅkaṅ bəh mə, mə shuku buku kəm bəni bəduli.

25 Mih fukuki ṅkəṅ i mbeiṅ a, mih ni chu mu kə mbih mi kpəṅ wi laani wələ i tsə buku i chəkə biə mih bi muki mə mimfiṅ i kintəṅ ki ntəṅ bi Nyə wə.”

26 Jəbi wə Jisəs bəh bwa bu bə mbaṅ kaasi, bə yəṅ njaṅ wi kəksini, buku ka yaka tsə i ṅkwuṅ wi Keiṅ yi ɔlif wə.

Jisəs dzaka a Bitə bi məṅni lə ṅgain

(Matiə 26:31-35; Luk 22:31-34; Jəṅ 13:36-38)

27 Jisəs ka dzaka i bə a, “Mbeiṅ bəchi ni fiəni geiṅ chu lə i jum wə kəm gia yə yi ni num bəh mih. Yi num asi bə nyaka a, Nyə dzakaki a, ‘Mih ni wə lə ntəkni shwáṅ ma shwáṅ yiwə ni gaali.’

28 Ayakalə, jəbi wə Nyə bi dzasi mih i kpi wə, mih bi tsə i mbeiṅ nshin i Galili.”

29 Bitə chukuli i wi a, “Kəṅ Bəni bəchi geiṅ chu i jum wə, mih kəkə ni məm i fiəni.”

³⁰ Jisəs fiəni chukuli i wi a, “Mih fukuki ŋkəŋ i wə a, daiŋ nchəkə, na ka kwəkə ni təŋki kiŋkani kifa, num wə məŋni lə mih kiŋkani kitali.”

³¹ Bitə baəŋ a dzakaki a dzakani a, “Kəŋ mih ni numki i kpi buku wə, mih kəkə i ni lansi nəiŋ wə.” Si wi dzaka yaka, bədəkə bə bəchi bəŋ dzaka ayaka tə.

Jisəs tsa i Gešemane

(Matio 26:36-46; Luk 22:39-46)

³² Bə dza tsə sə i di bidəkə wə, bə ni bəŋki a Gešemane, Jisəs ka dzaka i bwa bu bə mbaŋ a, “Mbeŋ shinumyi fa, mih kini tsə tsa.”

³³ Wi ka dzə Bitə bəh Jəm bəh Jəŋ, bəh bə tsə sə feiŋ. Wi dza ka kwakaki gia yi wə yi fumsi wi, shəm yi nya ŋgəkə i wi.

³⁴ Wi ka dzaka i bə a, “Shəm yiŋ kə a bəh nshəiŋ nshəiŋ nalə na ka mih kpi num kpini. Mbeŋ bāŋ a fa bukumbeŋ wəkəliki.”

³⁵ Si wi dzaka yakadəiŋ, ka kini tsə i ninshiŋ, gbə i kuku, bə tsə a, dzəh kabə num wə fə ma jəbi wi ŋgəkə wələ tsə danji wi.

³⁶ Wi ka tsa a, “Abba,† Ba wuŋ, gia yichi bəniki lə i wə i fə. Dzə bwili bwam wi ŋgəkə wələ i mih wə. Ayakalə, ma yi num asi wə kəŋki. Kəbi si mih kəŋki.”

³⁷ Wi fiəni dzə buku i bə wə, ka ti bə nə wə. Wi bikə i Saməŋ a, “Yi kə a mbeŋ kəkə i num beŋ bəh mih i tsə buku i mbiəŋə wimu wə a?”

³⁸ Mbeŋ tsəŋəki, mbeŋ tsə a kiə kiməmsi ki dzə kə i mbeŋ wə. Yi kə ŋkəŋ a shəm kəŋki lə, ayakalə nyam yi gwu bəhyi.”

† 14:36 Abba wələ kə i já yi Alamiak wə a ba wuŋ.

39 Si wi dzaka yakadəiŋ chu fiəni tsə i tsa, ka tsaki a gia yə wi si yisi tsa.

40 Si wi ni fiəni dzə, ka chu ti bwa bu bə mbaŋ nə wə kəm kinu nɪ kə i dzəkəh yibə wə nalə. Ayaka bə nəkɪ kiə kə gia yə bə kə i chukuli.

41 Wi chu fiəni dzə i kiŋkani kitali wə, bikə i bə a, “Mbeŋ keiŋki mbeŋ nə a nɔni waka fimbeŋ a? Yi dzə kpeŋ i liə. Jəbi wiwə dzə kpeŋ. Bə kə bə taŋni lə mi wə yeli wi kə Waiŋmi i kaŋ yi bəni bəchu wə.

42 Mbeŋ dzā beŋ bukumbeŋ tsəki. Mbeŋ tsēiŋ, mi wə wi taŋni mih bə wi yaka wi dzə.”

Bə kwa Jisəs

(Matiə 26:47-56; Luk 22:47-53; Jən 18:3-12)

43 Asi Jisəs nɪ keiŋki wi dzaka, akisəkə Judas wə wi nɪ kə mi i mbaŋ wi bwa bə Jisəs bə jwəfi ntsə bəfa dzə tumbuku. Wi ni dzəkɪ bəh mbaŋ wi bəni bə kaŋa bənywə bəh bibəkə, num a faaŋ bətii mfə gia bəmbum bəh bəni bə bə laniki bənchi bəh bəni bə bə sakaki tumi.

44 A nɪ kə num mi wə wi taŋni Jisəs, tsə keiŋsi lə kinchəsi bəh bəni bəwə ka dzaka a, “Mi wə mih ni bəni, mih maŋni yaŋyi, akə wi mbeŋ ni kwā, mbeŋ təkni ki ka wi ma gēiŋ.”

45 Si Judas dzaka yaka, akisəkə ka nyə tsə i Jisəs wə, bəni wi a, “Mi wi Lanini.” Si wi bəni yaka, bə maŋni wi yaŋyi.

46 Bəni bəwə ka kwa kaŋa Jisəs.

47 Mi widəkə wə wi nɪ kə bə bəh Jisəs ka guku baa nywə wi jum, gba chwiŋ təiŋ kintuni ki mfa wi fwu wi bətii mfə gia yeiŋ, ki təiŋ.

48 Jisəs bikə i bəni bəwə a, “Mbeinj dzə i kwa mih ka dzəki bəh bənywə tasi bəh bibəkə ka mbeinj dzəki i kwa num ji a?

49 Mih nī shi kə bəh mbeinj chəksi chəksi i juŋ yi fəni yi gia mə, lani bəni, mbeinj na dzə kwa mih. Ayakalə, yələ num lə ka gia yə bə nī nyaka i Kinwakti ki Nyə wə ni dzə kpeinj.”

50 Bwa bə Jisəs bə mbanj bəchi seinj bee wi feinj ka geinj bəchi.

51 Ayaka wainj sumi widəkə bə biəli wi, maka wi ləh fieŋ fidəkə i gwu yi wə, a num shəŋ a tseinj yi mbuŋ i gwu yi wə. Bə tsə i kwa tə wi,

52 Wi shwa bee tsə mbuŋ wiwə, ka yəkə geinj bəh chwəŋ kiyə.

Bə saka nsaka wi Jisəs

(Matiə 26:57-68; Luk 22:54-55,63-71; Jəŋ 18:13-14,19-24)

53 Bə ka dzə Jisəs, tsə bəh wi i fwu wi bətii mfə gia wə. Bətii mfə gia bəmbum bəh bəni bə bə sakaki tumi bəh bəni bə bə laniki bənchi bə juŋni feinj.

54 Bə nyə bəh Jisəs, Bitə biəli i jum wə i dzəh yi dəəŋ. Wi tsə buku na i təkə wi fwu wi bətii mfə gia wə, ka shinum bəh bəni bə bə nī chəniki kwili wiwə ka jəkəki gbuku.

55 I feinj wə bətii mfə gia bəmbum bəh bəni bəchi bə bə sakaki bənsaka bə nəŋ gia yə bə ki jiəki i Jisəs fuŋ, ka bə ni wəə wi. Ayakalə, bə nəki kwati kə gia yidəkə.

56 Bəni bəduli ka beenki nsaka wi ntəkə i jum wə kəm Jisəs. Ayakalə, bəndzaka bəbə nī kə chi chi bə na kwati dzəh yə bə kə i wəə wi.

57 Bəni bədəkə dza numbein, ka beenki nsaka wi ntəkə i wi fun dzaka a,

58 “Buku ni wəkə wi dzaka a ngain ni shakyi lə jun yi fəni yi gia yələ mi wiwəm maa, ma ngain dzə kan yitali i fəni maa yə aka maa dəkə mi wiwəm.”

59 Na si bə nı dzakaki yakadain, bəndzaka bəbə nı kə chi chi bə na kwati dzəh yə bə kə i wə wi.

60 Fwu wi bətii mfə gia wiwə ka dza numbein i bə nshin, ka bikə i Jisəs a, “Yaka wə kanaki kə gia i chukuli i gia yə bəni bələ dzakaki kəm wə a?”

61 Ayakalə, Jisəs kpichumi mən, nəki chukuli kə. Fwu wi bətii mfə gia wiwə chu bikə i Jisəs a, “Akə wə Kimbwili wə Nyə nı kaka, Wain Nyə wə bə kəksiki a?”

62 Jisəs chukuli a, “Akə mih. Mbein ni yein lə mi wə yeli wi kə Wainmi num wi shinum i tsein yiləkəli yi Wi wə wi kanaki Nga, mbein chu fəni yein si wi shiki dzəki i bein i bikwu wə.”

63 I fein wə fwu wi bətii mfə gia wəkə yaka, ka tanji bəmbun i gwu yi wə,‡ bikə a, “Bukumbein nəŋki i chu wəkə a nə, num wi dzaka kaasi lə gia yichi a?”

64 Mbein wəkə alə si wi dzəki di bi Nyə a? Mbein dzaka yimbein a nə?” Bəni bəchi tain a wi kə mi ka bə wə num wəni.

65 Bəni bədəkə yisi i chuhyiki mindzən i Jisəs wə, kanə ban dzəkəh yi, ka twein ki wi bikə i wi a, fuku mi wə wi twein wə, “Fuku la ntum wi Nyə wa wə i liə.” Bəni bə jum yisi i nyiksiki Jisəs twein.

‡ 14:63 Wi ni tanji bəmbun i gwu yi wə, kəm gia yiwə nı ləki lə wi.

Bitá mən̄ni Jisəs

(*Matiə 26:69-75; Luk 22:56-62; Jən 18:15-18,25-27*)

⁶⁶ Si Bitá n̄ kə num wi num i kimbu ki dzəshi ki təkə wə, wain̄kpaŋni widəkə wə wi n̄ nəmki i kwili wi tii mfə gia wə, dza kəmsi dzə i Bitá wə.

⁶⁷ Si wi yeiŋ Bitá wi jəkəki gbuku, wi tseiŋ wi lə tulululu, ka dzaka a, “Wə tə si kələ mbeiŋ bəh Jisəs wi Nasali wəyaka.”

⁶⁸ Bitá nəiŋ, ka dzaka a, “Mih kiəki kə gia yə wə dzakaki yaka. Mih kiəki kə.” Si wi dzaka yakadəiŋ, nyə feiŋ ka tsə i dzaka ki mbaiŋ wə, kwəkə ka təŋ. §

⁶⁹ Jəbi wə wain̄kpaŋni wə n̄ chu yeiŋ wi, dzaka i bəni bə bə ni numyi feiŋ a, “Mi wələ kə mi i bə wə.”

⁷⁰ Bitá chu nəiŋ. A i jəbi wi twəsi wə, bəni bə bə ni numyi feiŋ bə chu dzaka i Bitá a, “I yi ŋkəŋ wə akə mbeiŋ bə, kəm wə kə tə mi wi Galili.”

⁷¹ Bitá ka kaiŋ, bəŋ num ləiŋ i fwu wi wə i dzaka a, “Mih kiəki kə mi wə mbeiŋ dzaka kəm wi.”

⁷² Akisəkə kwəkə chu təŋ i kiŋkani kifa wə. Si wi wəkə yaka ka kwaka ndzaka wə Jisəs n̄ dzaka i wi a, “Ka kwəkə ni təŋki i kiŋkani kifa wə, a ni numki num wə nəiŋ lə mih i kiŋkani kitali wə.” I feiŋ wə, wi gbə mindəm ka dəki.

15*Jisəs i Baylə nshiŋ*

(*Matiə 27:1-2,11-14; Luk 23:1-5; Jən 18:28-38*)

¹ Asi biŋ n̄ baiŋki dzəki, bətii mfə gia bəmbum bəh bəni bə bə sakaki tumi bəh bəni bə bə laniki bənchi, bəh kansı wichi shinum ka jiə kimfasi,

§ **14:68** Biŋwakti bikpu bidəkə kaŋaki kə ndzaka wələ a, “Kwəkə ka təŋ.”

kaŋa Jisəs, dzə wi tsə nya i kaŋ yi Bayle Gəmna wi Lum.

² Bayle bikə i Jisəs a, “Akə wə Nkuŋ wi Bəju a?” Jisəs chukuli i wi a, “Yi kə asi wə dzaka.”

³ Bətii mfə gia bəmbum ka yisi i jiəki gia i Jisəs fuŋ yiduli.

⁴ Ayakadəiŋ, Bayle chu bikə i Jisəs a, “Wə kaŋaki kə gia i chukuli a? Wə wəkə alə gia yə bə jiəki i wə fuŋ a?”

⁵ Ayakalə, Jisəs na chu chukuli wi. Bayle num bəh ŋkaŋyi.

(Matiə 27:15-26; Luk 23:13-25; Jən 18:39-19:16)

⁶ A nŋ dzəki numki i jəbi wi Dzini bi Ntsədəŋ biələ wə, Bayle bwili mi wi juŋ yi nsəŋ wimu wə Bəju tsa a wi bwili.

⁷ A nŋ kə i jəbi wiwə wə, mi widəkə num i juŋ yi nsəŋ mə yeli wi num a Balabas, wi nŋ kə i mbaŋ wi bəni bə bə nŋ kə i juŋ yi nsəŋ mə, num bə nŋ yisi ndani i tumi wə wəyi bəni.

⁸ Mbaŋ wi bəni dzə yisi i bikəki a Bayle fə asi wi nŋ fəki wi fə i bə.

⁹ Bayle ka bikə i bə a, “Mbeiŋ nəŋki a mih bwili num ŋkuŋ wi Bəju wələ a?”

¹⁰ Wi nŋ bikəki yaka kəm wi nŋ kə wi kiə a bətii mfə gia bəmbum nya Jisəs i kaŋ yi wə kəm bə ni chiniki kindəŋ bəh wi.

¹¹ Ayakalə, bətii mfə gia bəmbum nyini mbaŋ wi bəni a bə dzaka a wi bwili num Balabas.

¹² Bayle chu bikə i bə a, “Ayakadəiŋ, mih ki fəki dəiŋ bəh mi wələ mbeiŋ bəŋki a ŋkuŋ wi Bəju a?”

¹³ Bə ka wam na bəh ŋga a, “Bə bəŋŋ wi i kintasi wə.”

¹⁴ Bayle bikə i bə a, “Bə bəŋŋ wi kəm nə? Gia

yichu yə wi fə kə nə?” Ayakalə, bə ka chu wili tsə a ninshin a, “Bə bān̄n̄ wi i kintasi wə.”

¹⁵ Ayakadəin̄, Bayle ka bwili yatəkə Balabas kəm wi n̄ nən̄ki i fə a mban̄ wi bəni kən̄ki n̄gain̄. Wi dzaka a bə twēin̄ Jisəs, ma bə tsə bān̄n̄ i kintasi wə.

*Bəni bə jum bə Bayle ka nyiksiki Jisəs
(Matiə 27:27-31; Jən 19:2-3)*

¹⁶ Bəni bə jum bə Bayle ka dzə Jisəs liə bəh wi i ntəŋ wə bə n̄ bəən̄ki a Blitəlium. Si bə liə, ka bəən̄ jun̄ni mban̄ wi bəni bə jum bəchi.

¹⁷ Ayaka bə ka dzə mban̄ wi bən̄kun̄ tum i wi wə, chu bwan̄ kifə ki bən̄kun̄ num bə bwanyi bəbwanyi yein̄ ka bwan̄ i wi fun̄.

¹⁸ Bə yisi ka beən̄ki wi dzaka a, “Mbεε jum yi bəkəli. N̄kun̄ wi Bəju.”

¹⁹ Si bə fə yakadəin̄ ka twēin̄ki wi bəh bəmbən̄ i fwu wə, chuhyi midzin̄ i gwu yi wə, dzə tum binyu i wi nshin̄, beŋn̄ wi.

²⁰ Si bə n̄ nyiksi kaasi wi yaka, ka fiəni babwili mban̄ wi n̄kun̄ wə i gwu yi wə, fiəni dzə ləh num bəmbun̄ bu i gwu yi wə, ka dzə tsə bəh wi ban̄n̄ i kintasi wə.

*Bə ban̄n̄ Jisəs i kintasi wə
(Matiə 27:32-44; Luk 23:26-43; Jən 19:17-27)*

²¹ Jəbi wə bə n̄ tsəki bəh wi, mi widəkə ban̄si bəh bə wi kwε i chwa yeli num Samən, a num mi wi Səlin. Wi num tii Aleksanda bəh Lufus. Ayaka bə ka kanyi wi a wi ḡin̄ kintasi ki Jisəs.

²² Bə tsə buku bəh Jisəs i di biə bə n̄ bəən̄ki a Gəlgəta, (Ayaka yeli wələ kə a di bi N̄kun̄u Kifwu),

23 bə ka nya mbih* i wi a wi mu num bə chwali bəh tsa yidəkə bə nī bəəŋki a mēel. Ayaka Jisəs nəki mu kə.

24 Bə ka baŋŋ wi i kintasi wə. Bə dzə bəmbuŋ bu gaa a fwu fwu wə ka tumki kaan bəh bəmbuŋ bəwə i kiə si mi wimu kə i kwati.

25 Jəbi wə bə nī baŋŋ Jisəs i kintasi wə, a nī kə jəbi num mbiəŋə bwukə kinchəŋəchəŋə.

26 Bə nī nyaka kiŋwakti ka baŋŋ i kintasi ki chusi gia yə yi fə ka bə baŋŋ wi, yi num a, wi kə, “Ŋkuŋ wi Bəju.”

27 Bə baŋŋ tə bəji bəfa i kintasi wə, widəkə i tseiŋ yi Jisəs yiləkəli wə, widəkə i tseiŋ yi kimiəkə wə. [

28 Yələ dzə kpeiŋ asi bə nī nyaka i Kiŋwakti ki Nyə wə a,

“Bə nī fa chiŋni wi i mban wi bəni bə bə nī məmki gia.”]†

29 Bəni ka tsəki danjsiki yeiŋ Jisəs nəŋni fwu, bəkəli wi bəh ntəyi dzaka a, “Anghaaa! Wə wələ wə nī kə i shakyi juŋ yi fəni yi gia i fiəni maa i kaŋ yitali wə,

30 gamti la gwu ya i shi dzə i kintasi kiwə wə.”

31 Bətii mfə gia bəmbum bəh bəni bə bə laniki bənchi bə ka suŋuki tə wi a bə bə dzakayi a, “Wi nī gamtiki bəni bədəkə i liə wi kəkə i gamti gwu yi.

32 Wi wə wi kə Kimbwili wə Nyə nī kaka, wi num ŋkuŋ wi bəni bə Islae wi shí la i kintasi kiwə wə i liə ma buku yeiŋ ka buku bum wi.” Bəni bə bə nī baŋŋ bə bəh Jisəs i kintasi wə bəŋ ləyi tə Jisəs bəh já.

Kpi yi Jisəs

(Matiə 27:45-56; Luk 23:44-49; Jən 19:28-30)

* 15:23 Mbih mələ nī kə i fə a wi ma chu wəkəki ləli. † 15:28 Biŋwakti bikpu bidəkə kaŋaki kə kiŋka ki 28 kələ.

³³ A dzə num nshichuŋ biŋ ji, tumi kichi ji i tsə buku i mbiəŋə mitali wə nshin fəko.

³⁴ A dzə num ka mbiəŋə mitali, Jisəs dza wam bəh ŋga a, “Eloy Eloy lama sabaktani,” Yi num a, “Nyə wuŋ, Nyə wuŋ, wə lətəkə mih kəm nə lə a?”

³⁵ Bəni bədəkə bə bə nŋ num kəmsi feiŋ wəkə ka dzaka a, “Mbeiŋ wəkə, wi bəŋki Elaja.”

³⁶ Mi widəkə i bə kintəŋ ka yəkə tsə dzə kuncha, juli i mbih migbanlini mə, bwan i mbəŋ wə səkə tsə a wi mu, ka dzaka a, “Bə bee wi yaka bə yeiŋ yudəkə Elaja ni dzə bwili lə wi i kintasi kələ wə.”

³⁷ Jisəs dza wam bəh ŋga ka waka kiŋ'waka ki kigəksini.

³⁸ Mbuŋ wə bə nŋ təiŋni juŋ yi fəni yi gia yeiŋ i numə taŋa shi i fintəŋ i bimbu bifa wə i yisi bein shi buku kuku.

³⁹ Tikwili wi bəni bə jum wə num i Jisəs nshin ka yeiŋ dzəh yə Jisəs kpi yeiŋ, ka dzaka a, “Mi wələ nŋ kə Waiŋ Nyə ŋkəŋ.”

⁴⁰ Bəkaŋa bədəkə nŋ kə feiŋ num bə num i dzəh yi dəŋ bə tseiŋ. I mban wiwə wə nŋ kə Meli Magdalen bəh Salome bəh Meli wə nih Jem winchiŋ bəh Yəsəs.

⁴¹ Bəkaŋa bələ kə bə bə nŋ biəliki Jisəs i Galili gamti wi. Bə nŋ kə feiŋ bəh bəkaŋa bədəkə tə bəduli bə bə nŋ biəli Jisəs bəh bə dzə i Jelusalem.

Bə lə Jisəs

(Matiə 27:57-61; Luk 23:50-56; Jəŋ 19:38-42)

⁴² A dzə num i fiŋbi, kəm a nŋ kə Chəkə bi Sisini i dza liə i chəkə bimbam wə,

⁴³ mi wi Alimatia widəkə bə bəŋ a Yəsəf, kaŋa shəm tsə yeiŋ Bayle ka nywa wini wi Jisəs i tsə lə. Yəsəf wələ nŋ kə i mban wi bəni bə bə sakaki tumi,

bəni nɪ kəksiki lə wi na bindzəŋ. Ayaka wi mwi nɪ wəkəliki lə tə jəbi wə ŋkuŋ bi Nyə bi dzəki.

⁴⁴ Si Bayle wəkə yakadəiŋ, dzaka wəm wi a Jisəs si kpi lə. Wi bəəŋ fwu wi bəni bə jum, ka bikə wəkə i wi a Jisəs si kpi lə a.

⁴⁵ Wi ka wəkə i fwu wi bəni bə jum wiwə a Jisəs si kpi lə, wi ka nya wini wiwə i Yəsəf.

⁴⁶ Yəsəf ka nyə tsə taŋ mbuŋ wi ndzəŋni, tsə shisi wini wi Jisəs, kii wini wiwə, tsə jiə i jum yə bə nɪ chum i biana wə, ka beeŋsi təh wimbun baŋ dzaka ki jum kiwə bəh wi.

⁴⁷ Meli Magdalen bəh Meli wə nih Yəsəs yeiŋ di biə bə ləə Jisəs yeiŋ wə.

16

Jisəs dza i kpi wə

(Matiə 28:1-8; Luk 24:1-12; Jən 20:1-10)

¹ Si chəkə bimbam nɪ tsə, Meli Magdalen bəh Meli wə nih Jəm, bəh Saləme taŋ kidzəni ki tseŋə yindzəŋni ka bə tsə i fianŋsi wini wi Jisəs wə.

² A dzə num na kinchəŋəchəŋə i chəkə bi ninshin i shi wə, asi wəŋ kakaki dzəki, bə nyə tsə i jum bəiŋ.

³ Bə ka tsəki yaka dzakayi a bə bə a, ni numki ndə i biŋsi təh wə bəh ni baŋ dzaka ki jum kə yeiŋ na?

⁴ Si bə tsəki yaka, bə ka lə dzəkəh, yeiŋ num bə biŋsi bwili lə təh wiwə. Təh wələ nɪ kə na kimfaan ki təh.

⁵ Bə ka liə tsə i jum mə, yeiŋ sumi yidəkə si wi shinum i jum mə i tseiŋ yiləkəli wə num wi ləh mbuŋ wi dəəŋ a num wi fukuli. Gwu yəkə bə lə wiii. ⁶ Sumi yiwə dzaka i bə a, “Kiə dzaka ki wəm kə mbeiŋ. Mih kiəki lə a mbeiŋ nəŋki num Jisəs wi

Nasali wə bə ni banŋ i kintasi wə. Wi chu mən fa. Wi dza lə i kpi wə. Mbəiŋ tsəiŋ yēiŋ di biə bə ni nəsi wi yeiŋ.

⁷ Mbəiŋ tsə fūku i bwa bu bə mban bəh i Bita a wi tsə lə i ninshiŋ i Galili. Mbəiŋ ni yeiŋ lə wi feiŋ asi wi nī dzakaki i mbəiŋ.”

⁸ Bəkaŋa bə buku i jum yiwə wə nyumyi lə kəkəkə, dza feiŋ geiŋ num lə geiŋni, num dzaka wəm bə nalə. Bə nəki dzaka kə gia yiwə i mi, kəm bə nī lwaki lə.*

Jisəs chusi gwu yi i bəni

[
⁹ Jisəs nī dza i kpi wə i chəkə bi ninshiŋ i shi wə biŋ keiŋ bilibili, yisi tumbuku num i Meli Magdalen wə wi nī bwili bəchinda bə ŋkpeli i gwu yi wə nanitaŋ.

¹⁰ Meli ka tsə fuku i bəni bə bə bəh Jisəs nī shi kə. Bəni bələ nī kə bə də ka chuŋsi kifwu.

¹¹ Si bə nī wəkə si miŋkpaŋa wələ dzakaki a ŋgain si yeiŋ Jisəs, wi num wiwəm, bə nəki bum kə.

(Luk 24:13-35)

¹² Si yəmaka nī tsə Jisəs chu chusi gwu yi i bəni bu bə mban bədəkə bəfa bə bə nī tsəki i kwili widəkə wə, ayaka bə nəki yeiŋ kiə kə wi.

¹³ Bə fiəni i jum wə, tsə fuku i kiŋka ki bəni bə mban bəbə, bə nəki bum kə bə.

(Matıə 28:16-20; Luk 24:36-49; Jən 20:19-23)

¹⁴ Si yəmaka nī tsə Jisəs chusi gwu yi na i bwa bu bə mban bə jwəfi ntsə mu mwi bə dzi wə. Wi yəli i bə, kəm bə nī kaŋaki kə kimum kiləkə, bəh shəm

* **16:8** Biŋwakti bikpu bidəkə kaŋaki kə bimbu biələ 16:9-20.

yiləkəli i bum i bəni bə bə nī yeiŋ wi, i jəbi wə wi nī dza i kpi wə.

¹⁵ Wi ka dzaka i bə a “Mbeiŋ tsê i mbi wichi wə i tsê fūkuki ntum wi ndzəŋni wi Nyɔ i bəni bəchi.

¹⁶ Mi wə wi bum gia yiwə, bə jūli wi i bəkə, wi ni bəiŋ. Mi wə wi nəiŋma i bum, kə wi, wə wi gbə nsaka.

¹⁷ Bəni bə bə kə bə bum bə bi fəki lə bəŋchəsi bə bə chusiki ŋga bi Nyɔ ka bələ: Bə bi bwiliki lə bəchinda bə ŋkpeli i bəni wə i yeŋli wuŋ wə. Bə num i ni dzakaki já yimfiŋ.

¹⁸ Bə num i kaŋaki jūŋ bəh kaŋ. Bə num i mu kiləfi, ki kəbi i fə gia yidəkə bəh bə. Bə jiəki kaŋ i bəni bə jweŋ wə, bə bənih.”

Jisəs yaka i beiŋ
(Luk 24:50-53)

¹⁹ Si Bah Jisəs dzaka kaasi i bə yakadəiŋ, Nyɔ ka dzə yaka bəh wi i beiŋ wi tsə shinum i tseiŋ yiləkəli yi Nyɔ wə.

²⁰ Bwa bu bə mbaŋ bə buku ka nyaniki fukuki ntum wi ndzəŋni wiwə i di bichi wə. Bah num bəh bə təbi gia yə bə fukuki a yi kə ŋkəŋ bəh bəŋchəsi bə bə nī fəki yi chusi ŋga bi Nyɔ.]

**Kinwakti ki Nyɔ Minƙaiŋ Mifian
Chungmboko: Kinwakti ki Nyɔ Minƙaiŋ Mifian (New
Testament+) for Cameroon**

copyright © 2021 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Chung (Cung)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-05-01

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Dec 2025 from source files dated 1 May 2025

ff8b447d-0e78-5782-840d-48c27035a093